

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
UŽSIENIO IR EUROPOS SĄJUNGOS REIKALŲ SKYRIUS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS AKTŲ
„DĖL PARYŽIAUS SUSITARIMO, PRIIMTO PAGAL JUNGTINIŲ TAUTŲ BENDRĄJĄ KLIMATO
KAITOS KONVENCIJĄ RATIFIKAVIMO“ PROJEKTŲ
(TAP-16-1658; TAIS NR. 16-10894)**

2016-10-26 Nr. NV-3342

Vilnius

1. Projekto rengėjas. Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas, esmė.

Ratifikuoti ir įgyvendinti 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiaus klimato kaitos konferencijoje priimtą ir 2016 m. balandžio 22 d. Niujorke pasirašytą Paryžiaus susitarimą, pagal kurį Lietuva įsipareigojo kartu su Europos Sąjunga (toliau – ES) ir jos valstybėmis narėmis 2021–2030 m. laikotarpiu mažiausiai 40% sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekį lyginant su 1990 m.

Įgyvendinant Paryžiaus susitarimą, ES valstybių narių bendras išmetamųjų ŠESD kiekis (išreikštas anglies dioksido ekvivalentu) privalės neviršyti jų bendros nustatytosios išmetamųjų ŠESD normos 10 metų laikotarpiu ES apyvartiniais taršos leidimais prekybos sistemoje (ES ATLPS) nedalyvaujančiuose sektoriuose, žemės naudojimo, žemės naudojimo paskirties keitimo ir miškininkystės (LULUCF) sektoriuje ir išmesto azoto trifluorido (NF₃) kiekio. ES nustatytoji norma bus prilyginama ES ATLPS 10 metų ŠESD kvotai.

Lietuvos išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo įsipareigojimai yra:

- Lietuvos ES ATLPS dalyvaujantys 92 stacionarūs įrenginiai (didesni negu 20 MW kurą deginantys įrenginiai ir chemijos pramonė) ir du orlaivių naudotojai kartu su kitų valstybių narių analogiškais veiklos vykdytojais privalės sumažinti ŠESD kiekį 43% lyginant su 2005 m. išmestų kiekiu;
- Lietuva ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose (transportas, žemės ūkis, atliekų tvarkymas, pramonės įmonės, kurios vykdo kitokią veiklą arba kurą deginantys įrenginiai, kurių katilinių instaliuota galia mažesnė negu 20 MW (mažos centralizuoto šilumos tiekimo įmonės), viešojo sektoriaus pastatai, namų ūkiai, žvejyba, statyba, paslaugos ir kiti sektoriai) privalės neviršyti Lietuvai nustatytų metinių ŠESD kiekio mažinimo limitų (t CO₂ ekv.) ir pasiekti, kad ŠESD kiekis 2030 m. sumažėtų 9 proc. lyginant su 2005 m. išmestu kiekiu.

Paryžiaus susitarime numatyta, kad nuo 2023 m. šalys, remdamosi naujausiais moksliniais tyrimais ir naujausiais įgyvendinimo duomenimis, kas 5 metus įvertins visuotinę padėties pažangą: bus įvertinta pažanga ir svarstomi išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo, prisitaikymo prie klimato kaitos ir paramos teikimo klausimai. Susitarime taip pat įtvirtintos solidarumo nuostatos, jog išsivysčiusios šalys, tarp jų ir Lietuva, pagal konvencijoje įtvirtintus įsipareigojimus teiks finansinę paramą besivystančioms šalims. Lietuva priklauso Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos I priedo šalių grupei, kurios neturi privalomų tarptautinio klimato kaitos finansavimo įsipareigojimų ir paramą teikia savanoriškai.

Lietuvai ratifikavus Paryžiaus susitarimą, papildomų ŠESD kiekio mažinimo ir finansinių įsipareigojimų, nei įgyvendinant Europos Sąjungos 2030 m. klimato kaitos ir energetikos tikslų teisės aktus, neatsiras.

3. Derinimas.

Projektui pritarta 2016 m. spalio 25 d. Ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kancelerių) pasitarime.

3. Dalykinio vertinimo išvada

Teikiamas projektas iš esmės atitinka Vyriausybės reglamento reikalavimus.

Skyriaus vedėjas

Andrius Kalindra

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4/9, LT-01105 Vilnius,
tel. (8-5) 266 3661, faks. (8-5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-10-11

Nr. (10-2)-D8-7648

I

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS AKTŲ, SUSIJUSIŲ SU PARYŽIAUS SUSITARIMO, PRIIMTO PAGAL JT BENDRAJĄ KLIMATO KAITOS KONVENCIJĄ, RATIFIKAVIMU, PROJEKTŲ TEIKIMO

2015 m. gruodžio mėn. Paryžiaus klimato kaitos konferencijoje priimtas JT bendrosios klimato kaitos konvencijos Paryžiaus susitarimas (toliau – Paryžiaus susitarimas), kurį Lietuva pasirašė kartu su kitomis 174 pasaulio šalimis 2016 m. balandžio 22 d. Niujorke pasirašymo ceremonijoje.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 5 punktu, Paryžiaus susitarimas priskirtinas ratifikuojamų tarptautinių sutarčių kategorijai.

Teikiame tvirtinti Paryžiaus susitarimo ratifikavimo teisės aktų projektus (toliau – teisės aktų projektai):

1) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl kreipimosi į Respublikos Prezidentą su prašymu pateikti Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Paryžiaus susitarimą, priimtą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją“ projektas;

2) Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto „Dėl teikimo Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Paryžiaus susitarimą, priimtą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją“ projektas;

3) Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Paryžiaus susitarimo, priimto pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją ratifikavimo“ projektas.

Įgyvendinant Paryžiaus susitarimą, Lietuva įsipareigojo kartu su Europos Sąjunga (toliau – ES) ir jos valstybėmis narėmis bendrai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti mažiausiai 40% išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekį, lyginant su 1990 m. Minėto tikslo bus siekiama įgyvendinant rengiamus ES klimato kaitos ir energetikos tikslų iki 2030 m. teisės aktus:

1) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB siekiant ekonomiškai efektyviai dar labiau sumažinti išmetamų teršalų kiekį ir paskatinti investicijas į mažo anglies dioksido kiekio technologijas, pakeitimas (dok. Nr. 11065/15 ADD1-3) ir kiti šią direktyvą keičiantys ir įgyvendinantys ES teisės aktai;

2) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl teisiškai privalomų valstybių narių metinių išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslų nuo 2021 m. iki 2030 m. siekiant atsparios Energetinės sąjungos ir Paryžiaus susitarimo įsipareigojimų ir keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą Nr. 525/2013 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo stebėsenos ir ataskaitų bei kitos su klimato kaita susijusios informacijos teikimo (dok. Nr. 11483/16);

3) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės veiklų išmetamo ir pašalinamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio įtraukimo į ES 2030 m. klimato kaitos ir energetikos tikslų vykdymą ir keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą Nr. 525/2013 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo

stebėsenos bei ataskaitų ir kitos su klimato kaita susijusios nacionalinio bei Sąjungos lygmens informacijos teikimo mechanizmo (dok. Nr. 11494/16);

4) 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL 2009 L 140, p. 16), pakeitimas (dar nepateiktas);

5) 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL 2012 L 315, p. 1), pakeitimas (dar nepateiktas).

Igyvendinant Paryžiaus susitarimą, ES valstybių narių bendras išmetamų ŠESD kiekis (išreikštas anglies dioksido ekvivalentu) privalės neviršyti jų bendros nustatytosios išmetamųjų ŠESD normos 10 metų laikotarpiu ES apyvartiniais taršos leidimais prekybos sistemoje (ES ATLPS) nedalyvaujančiuose sektoriuose, žemės naudojimo, žemės naudojimo paskirties keitimo ir miškininkystės (LULUCF) sektoriuje ir išmesto azoto trifluorido (NF₃) kiekio. ES nustatytoji norma bus prilyginama ES ATLPS 10 metų ŠESD kvotai. Lietuvos išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo įsipareigojimai yra:

- Lietuvos ES ATLPS dalyvaujantys 92 stacionarūs įrenginiai (didesni negu 20 MW kurą deginantys įrenginiai ir chemijos pramonė) ir du orlaivių naudotojai kartu su kitų valstybių narių analogiškais veiklos vykdytojais privalės sumažinti ŠESD kiekį 43% lyginant su 2005 m. išmestu kiekiu;

- Lietuva ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose (transportas, žemės ūkis, atliekų tvarkymas, pramonės įmonės, kurios vykdo kitokią veiklą arba kurą deginantys įrenginiai, kurių katilinių instaliuota galia mažesnė negu 20 MW (mažos centralizuoto šilumos tiekimo įmonės), viešojo sektoriaus pastatai, namų ūkiai, žvejyba, statyba, paslaugos ir kiti sektoriai) privalės neviršyti Lietuvai nustatytų metinių ŠESD kiekio mažinimo limitų (t CO₂ ekv.) ir pasiekti, kad ŠESD kiekis 2030 m. sumažėtų 9 proc. lyginant su 2005 m. išmestu kiekiu.

Paryžiaus susitarime numatyta, kad nuo 2023 m. šalys, remdamosi naujausiais moksliniais tyrimais ir naujausiais įgyvendinimo duomenimis, kas 5 metus įvertins visuotinę padėties pažangą: bus įvertinta pažanga ir svarstomi išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo, prisitaikymo prie klimato kaitos ir paramos teikimo klausimai; vėliau kiekviena šalis turi įsipareigoti siekti didesnės pažangos nei numatyta pagal tuo metu galiojančius jos įpareigojančius veiksmus, siekdama didžiausių jos įmanomų užmojų;

Lietuvai ratifikavus Paryžiaus susitarimą, papildomų ŠESD kiekio mažinimo ir finansinių įsipareigojimų neatsiras nei įgyvendinant Europos Sąjungos 2030 m. klimato kaitos ir energetikos tikslų teisės aktus. Tačiau ratifikavimas svarbus dėl Paryžiaus susitarimo įsigaliojimo ir įgyvendinimo. Europos Sąjunga išmeta apie 10% pasaulinio ŠESD kiekio ir šis išmetamas kiekis pasauliniu mastu mažėja didėjant augančios ekonomikos šalių (Kinija, Indija ir kt.) išmetamam šių dujų kiekiui, todėl viena negalėtų išspręsti klimato kaitos problemų. Būtinai ŠESD ribojimas tarptautiniu mastu siekiant išvengti grėsmės ES ir Lietuvos pramonės konkurencingumui trečiųjų šalių atžvilgiu.

Pagal 2016 m. birželio 20 d. Aplinkos taryboje patvirtintą Tarybos pareiškimą dėl Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Paryžiaus susitarimo ratifikavimo ir 2016 m. rugsėjo 30 d. neeilinėje Aplinkos taryboje patvirtintą Tarybos sprendimą dėl Paryžiaus susitarimo, priimto pagal Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvenciją, sudarymo ES vardu (dok. 12256/16) ES ir jos valstybės narės stengiasi imtis būtinų veiksmų siekdamos savo ratifikavimo dokumentus deponuoti vienu metu su Sąjunga arba kuo greičiau po to. Spalio 5 d. susitarimą ratifikavo 74 Šalys, apimančios 58,82% pasaulinių ŠESD emisijų (Paryžiaus susitarimas įsigalios 30-ą dieną nuo dienos, kai bent 55 Konvencijos šalys, kuriose išmetamas ŠESD kiekis sudaro bent 55% viso pasaulyje išmetamo kiekio, bus deponavusios savo ratifikavimo dokumentus.). Spalio 7 d. ES kartu su Paryžiaus susitarimą ratifikavusiomis valstybėmis narėmis (Austrija, Prancūzija, Portugalija, Malta, Slovakija, Vengrija, Vokietija) deponavo ratifikavimo instrumentą ES vardu.

Neigiamų pasekmių priėmus teikiamus teisės aktų projektus nenumatoma.

Teisės aktų projektai neturės tiesioginės įtakos korupcijai ir kriminoginei situacijai.

Teisės aktų įgyvendinimas gali turėti teigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai didinant pramonės įmonių konkurencingumą ilgalaikėje perspektyvoje, nes įmonėms bus užtikrinti vienodesni reikalavimai dėl išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo, energijos efektyvumo didinimo ir atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo ne tik ES, bet ir tarptautiniu mastu.

Siekiant ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose neviršyti Lietuvai nustatytų metinių išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo limitų ir vykdyti nustatytus kiekybinius metinius išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo tikslus atskiruose ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose, 2021–2030 m. būtina įgyvendinti papildomas priemones transporto, žemės ūkio, paslaugų ir namų ūkio ir kituose sektoriuose.

Išstatymui įgyvendinti nereikės papildomų investicinių lėšų, išskyrus lėšas ES klimato kaitos ir energetikos paketo iki 2030 m. teisės aktuose nustatytiems išmetamųjų ŠESD mažinimo, atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) panaudojimo ir energijos efektyvumo (toliau – EE) didinimo tikslams iki 2030 m. pasiekti.

Pagal EK atliktą ES klimato kaitos ir energetikos politikos tikslų iki 2030 m. poveikio vertinimą Lietuvai išmetamųjų ŠESD mažinimo tikslų įgyvendinimas kasmet kainuos nuo 0,39% iki 0,91% BVP ir, priklausomai nuo EE padidinimo ir AEI panaudojimo masto, galės būti sutaupyta nuo 2,9 iki 4,7 mlrd. eurų lėšų 2014 m. naftos kainomis iškastinio kuro įsigijimui 2021–2030 m. laikotarpiu.

2015 m. COWI-Lietuva studijoje „2030 m. ES klimato kaitos ir energetikos politikos strategijoje nustatomų tikslų įgyvendinimo poveikio, naudos ir kaštų vertinimas Lietuvai“ (<http://www.am.lt/VI/files/File/Klimato%20kaita/studija%202030.pdf>) atliktais skaičiavimais bendrai ES ATLPS dalyvaujančiuose ir nedalyvaujančiuose sektoriuose pagal optimaliausią 13 scenarijų išmetamųjų ŠESD mažinimo tikslų įgyvendinimas leis sumažinti 1 382 700 t CO₂e ir kainuos 7,6 mlrd. eurų per 2021–2030 m. Bus sukurta 550 naujų darbo vietų dėl AEI panaudojimo ir 1 000 naujų darbo vietų dėl papildomų priemonių diegimo transporto sektoriuje. Bendrai per 2021–2030 m. laikotarpį į šalies biudžetą galima būtų surinkti 40,5 mln. eurų daugiau mokesčių dėl darbo santykių ir sumažinti iškastinio kuro kiekį 190 ktne transporte, kas leistų sutaupyti 752 mln. eurų lėšų naftos importui. Sumažinus išmetamųjų ŠESD kiekį, turėtų sumažėti ir oro teršalų išmetimas, kas sąlygotų geresnę aplinkos oro kokybę ir sumažinti žmonių sergamumą, ypač kvėpavimo takų lygomis.

Socialinis poveikis: ATL kainai padidėjus vienu euru, elektros energijos kaina namų ūkiams pakiltų apie 0,5 %, palyginti su dabartinėmis jos kainomis. Esant stabiliai anglies dioksido kainai rinkoje, būtų teigiamas poveikis žmonių sveikatai skatinant pereiti nuo iškastinio kuro naudojimo.

Kadangi 2021–2030 m. laikotarpiu 57% ES ATLPS kovotos bus paskirstomi aukciono būdu, bus gauta daugiau įplaukų į Klimato kaitos specialiąją programą, kurios lėšomis finansuojami energijos vartojimo efektyvumo didinimo ir atsinaujinančių energijos šaltinių panaudojimo energetikos, pramonės, statybos, transporto, žemės ūkio, atliekų tvarkymo ir kituose sektoriuose.

COWI-Lietuva atliktoje studijoje pateiktais skaičiavimais, įmonių investicijos į mažai anglies dioksido išskiriančias technologijas ES ATLPS sieks 1,5 mlrd. eurų per 2021–2030 m., priešingu atveju įmonėms reikės lėšų papildomiems ATL įsigyti.

Pagal ES ATLPS kuriamas Modernizavimo fondas, skirtas energijos sistemų modernizavimo ir energijos efektyvumo didinimo projektams, kurį sudarys lėšos už aukcionuose parduotus apie 310 milijonų ATL. Šiuo fondu galės pasinaudoti 10 valstybių narių, tarp jų ir Lietuva, kurių BVP vienam gyventojui 2013 m. buvo žemesnis nei 60 % ES vidurkio. Vadovaujantis BVP gyventojų ir išmetamųjų ŠESD kiekio kriterijais, Lietuvai būtų leista pasinaudoti apie 2,5 % šio fondo lėšų (apie 8 mln. ATL). Taip pat Lietuvos ūkio subjektai galės teikti paraiškas Inovacijų fondui (450 mln. ATL) inovatyviems, nekonkurencingiems projektams, mažinantiesiems ŠESD kiekį, įgyvendinti.

Projekto įgyvendinimas nepareikalaus papildomų išlaidų ir nesugriežtins verslo sąlygų ūkio subjektams lyginant su ES nustatytais reikalavimais. Ūkio subjektai, dalyvaujantys ES ATLPS, privalės įsigyti leidimus išmesti ŠESD ir tai gali padidinti šių ūkio subjektų veiklos sąnaudas.

Siekiant pereiti prie mažo anglies dioksido kiekio ekonomikos, vienas iš aktualiausių klausimų yra ES konkurencingumo užtikrinimas. ES vidiniai sprendimai dėl klimato kaitos valdymo ir tarptautinių klimato kaitos derybų rezultatai turi būti susiję. ES, vienašališkai prisiimdama klimato

kaitos švelninimo tikslus 2030 m., nustatė didelius įpareigojimus tiek viešajam, tiek verslo sektoriui, sudarydama prielaidas anglies dioksido nutekėjimui – gamybos iškėlimui į trečiąsias šalis, kuriose netaikomi griežti išmetamųjų šėSD kiekio mažinimo reikalavimai. Todėl svarbu užtikrinti, kad kitos šalys taip pat vykdytų ambicingus ir adekvačius šėSD mažinimo tikslus. Įsigaliojus Paryžiaus susitarimui, kitos šalys, ne tik ES, taip pat būtų įpareigosotos mažinti išmetamųjų šėSD kiekį 2021–2030 m. laikotarpiu ir tai sudarytų vieningesnes konkurencines sąlygas atskirų sektorių įmonėms pasaulio rinkoje.

Teisės aktų projektus be pastabų suderino Energetikos, Finansų, Susisieikimo, Ūkio ministerijos, Europos teisės departamentas prie Teisingumo ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacija. Į Teisingumo ir Užsienio reikalų ministerijų pateiktas pastabas atsižvelgta. Į Žemės ūkio ministerijos pateiktus komentarus, kad Lietuvai apskaičiuotas (-) 9 proc. šėSD mažinimo tikslas ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose yra pernelyg didelis – šėSD mažinimas žemės ūkyje būtų sunkiai įgyvendinamas dėl natūraliai vykstančių biologinių procesų ir šėSD mažinimo priemonių diegimas pareikalaus didelių finansinių išteklių, atsižvelgsime formuodami Lietuvos poziciją dėl svarstomų minėtų ES teisės aktų. Lietuvos pramonininkų konfederacija nustatytu terminu derinimo rašto nepateikė.

Teisės aktų projektai nenotifikuotini Europos Komisijai pagal Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617, reikalavimus.

Teisės aktų projektai paskelbti teisės aktų projektų informacinėje sistemoje (TAPIS).

Teisės aktų projektai atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nauji terminai nenustatomi.

Priėmus teisės aktų projektus, nereikės rengti naujų ar keisti galiojančius teisės aktus.

Teisės aktų projektus parengė Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos departamentas (direktorius Vitalijus Auglys, tel. 8 706 63651, Klimato kaitos politikos skyriaus vedėja Stasilė Znutienė, tel. 8 706 61867).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl kreipimosi į Respublikos Prezidentą su prašymu pateikti Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Paryžiaus susitarimą, priimtą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją“ projektas, 1 lapas.

2. Lietuvos Respublikos Prezidento dekreto „Dėl teikimo Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Paryžiaus susitarimą, priimtą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją“ projektas, 1 lapas.

3. Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Paryžiaus susitarimo, priimto pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją, ratifikavimo“ projektas, 1 lapas.

4. Paryžiaus susitarimo ratifikavimo įstatymo aiškinamasis raštas, 5 lapai.

5. Paryžiaus susitarimas lietuvių kalba, 18 lapų.

6. Tarybos sprendimo Nr. /2016/ES dėl Paryžiaus susitarimo, priimto pagal Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvenciją, sudarymo ES vardu ir Paryžiaus susitarimo ratifikavimo įstatymo atitikties lentelė, 1 lapas.

Aplinkos ministras

Kęstutis Trečiokas

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL KREIPIMOSI Į RESPUBLIKOS PREZIDENTĄ SU PRAŠYMU PATEIKTI
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI RATIFIKUOTI PARYŽIAUS SUSITARIMĄ,
PRIIMTĄ PAGAL JUNGTINIŲ TAUTŲ BENDRĄJĄ KLIMATO KAITOS
KONVENCIJĄ**

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymo 8 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria:

Kreiptis į Lietuvos Respublikos Prezidentą su prašymu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 84 straipsnio 2 punktu ir 138 straipsnio pirmosios dalies 6 punktu, pateikti Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje priimtą Paryžiaus susitarimą.

Ministras Pirmininkas

Užsienio reikalų ministras

Apieškos ministras
Kęstutis Trečiokas

2016-10-10

Teisės ir personalo
departamento direktorius
Egidijus Anulis

2016 10-10

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

DEKRETAS

**DĖL TEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI RATIFIKUOTI PARYŽIAUS
SUSITARIMĄ, PRIIMTĄ PAGAL
JUNGTINIŲ TAUTŲ BENDRĄJĄ KLIMATO KAITOS KONVENCIJĄ**

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 84 straipsnio 2 punktu,
t e i k i u Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje priimtą
Paryžiaus susitarimą.

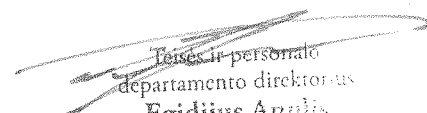
2 straipsnis.

Šį dekretą Lietuvos Respublikos Seimui pristatys aplinkos ministras Kęstutis Trečiokas, o jei
jis negali dalyvauti, – aplinkos viceministras Algirdas Genevičius.

Respublikos Prezidentas

Aplinkos ministras
Kęstutis Trečiokas

2016-10-10

Teisės ir personalo
departamento direktorius
Egidijus Anušis

2016-10-10

8

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ĮSTATYMAS
DĖL PARYŽIAUS SUSITARIMO, PRIIMTO PAGAL JUNGTINIŲ TAUTŲ
BENDRĄJĄ KLIMATO KAITOS KONVENCIJĄ, RATIFIKAVIMO**

2016 m.   d. Nr.
Vilnius

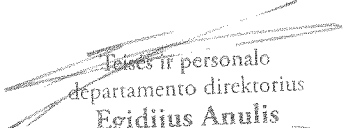
1 straipsnis. Susitarimo ratifikavimas

Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 67 straipsnio 16 punktu ir 138 straipsnio pirmosios dalies 6 punktu, ir atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos Prezidento 2016 m.   d. dekretą Nr.   „Dėl teikimo Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Paryžiaus susitarimą, priimtą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją“, ratifikuoja 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje priimtą Paryžiaus susitarimą.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Aplinkos ministras
Kęstutis Trečiokas
2016-10-10

Ištekės ir personalo
departamento direktorius
Egidijus Anulis
2016-10-10

9

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL PARYŽIAUS SUSITARIMO, PRIIMTO PAGAL JUNGTINIŲ TAUTŲ BENDRĄJĄ KLIMATO KAITOS KONVENCIJĄ, RATIFIKAVIMO“

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Paryžiaus susitarimo, priimto pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją, ratifikavimo“ projektas (toliau – Projektas) parengtas, siekiant ratifikuoti ir įgyvendinti 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiaus klimato kaitos konferencijoje priimtą ir 2016 m. balandžio 22 d. Niujorke pasirašytą Paryžiaus susitarimą, pagal kurį Lietuva įsipareigojo kartu su Europos Sąjunga (toliau – ES) ir jos valstybėmis narėmis 2021–2030 m. laikotarpiu mažiausiai 40% sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekį lyginant su 1990 m. Minėto tikslo bus siekiama įgyvendinant rengiamus ES klimato kaitos ir energetikos tikslų iki 2030 m. teisės aktus, t. y. ES valstybių narių bendras išmetamų ŠESD kiekis (išreikštas anglies dioksido ekvivalentu) privalės neviršyti jų bendros nustatytosios išmetamųjų ŠESD normos 10 metų laikotarpiu ES apyvartiniais taršos leidimais prekybos sistemoje (ES ATLPS) nedalyvaujančiuose sektoriuose, žemės naudojimo, žemės naudojimo paskirties keitimo ir miškininkystės (LULUCF) sektoriuje ir išmesto azoto trifluorido (NF₃) kiekio. ES nustatytoji norma bus prilyginama ES ATLPS 10 metų ŠESD kvotai. Lietuvos išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo įsipareigojimai yra:

- Lietuvos ES ATLPS dalyvaujantys 92 stacionarūs įrenginiai (didesni negu 20 MW kurą deginantys įrenginiai ir chemijos pramonė) ir du orlaivių naudotojai kartu su kitų valstybių narių analogiškais veiklos vykdytojais privalės sumažinti ŠESD kiekį 43% lyginant su 2005 m. išmestu kiekiu;

- Lietuva ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose (transportas, žemės ūkis, atliekų tvarkymas, pramonės įmonės, kurios vykdo kitokią veiklą arba kurą deginantys įrenginiai, kurių katilinių instaliuota galia mažesnė negu 20 MW (mažos centralizuoto šilumos tiekimo įmonės), viešojo sektoriaus pastatai, namų ūkiai, žvejyba, statyba, paslaugos ir kiti sektoriai) privalės neviršyti Lietuvai nustatytų metinių ŠESD kiekio mažinimo limitų (t CO₂ ekv.) ir pasiekti, kad ŠESD kiekis 2030 m. sumažėtų 9 proc. lyginant su 2005 m. išmestu kiekiu.

Papildomų ŠESD kiekio mažinimo ir finansinių įsipareigojimų Lietuvai ratifikavus Paryžiaus susitarimą neatsiras, nei įgyvendinant Europos Sąjungos 2030 m. klimato kaitos ir energetikos tikslų teisės aktus. Tačiau ratifikavimas svarbus dėl Paryžiaus susitarimo įsigaliojimo ir įgyvendinimo. Europos Sąjunga išmeta apie 10% pasaulinio ŠESD kiekio ir jos išmetamas kiekis pasauliniu mastu mažėja didėjant augančios ekonomikos šalių (Kinija, Indija ir kt.) išmetamam šių dujų kiekiui, todėl viena negalėtų išspręsti klimato kaitos problemų. Būtinai ŠESD ribojimas tarptautiniu mastu, siekiant išvengti grėsmės ES ir Lietuvos pramonės konkurencingumui trečiųjų šalių atžvilgiu.

Pagal 2016 m. birželio 20 d. Aplinkos taryboje patvirtintą Tarybos pareiškimą dėl Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Paryžiaus susitarimo ratifikavimo ir 2016 m. rugsėjo 30 d. neeilinėje Aplinkos taryboje patvirtintą Tarybos sprendimą dėl Paryžiaus susitarimo, priimto pagal Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvenciją, sudarymo ES vardu (dok. 12256/16) ES ir jos valstybės narės stengiasi imtis būtinų veiksmų siekdamos savo ratifikavimo dokumentus deponuoti vienu metu su Sąjunga arba kuo greičiau po to.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projektą parengė Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos departamentas (direktorius Vitalijus Auglys, tel. 8 706 63651, Klimato kaitos politikos skyriaus vedėja Stasilė Znutienė, tel. 8 706 61867).

2. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

2013-2020 m. laikotarpiu ES ir jos valstybės narės siekia 20% išmetamųjų ŠESD sumažinimo tikslo, lyginant su 1990 m., pagal Kioto protokolo Dohos pakeitime įtvirtintą įsipareigojimą, nors šio pakeitimo ES ir jos valstybės narės dėl Lenkijos vėlavimo ratifikuoti dar nedeponavo ratifikavimo

instrumentų. 2013 m. pabaigoje Europos Komisija pateikė teisės aktų pasiūlymus dėl Dohos pakeitimo ratifikavimo. Pagal ES klimato kaitos ir energetikos paketo iki 2020 m. teisės aktus Lietuvos ES ATLPS dalyvaujantys 92 stacionarus įrenginiai bei du orlaivių naudotojai kartu su kitų valstybių narių analogiškais veiklos vykdytojais privalo bendrai sumažinti išmetamųjų ŠESD kiekį 21%, lyginant su 2005 m. išmestų kiekiu. Lietuva ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose privalo neviršyti nustatytų metinių išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo limitų (2013 m. – 12,936 mln. t CO₂ ekv., 2014 m. – 13,297 mln. t CO₂ ekv., 2015 m. – 13,658 mln. t CO₂ ekv., 2016 m. – 14,019 mln. t CO₂ ekv., 2017 m. – 14,38 mln. t CO₂ ekv., 2018 m. – 14,741 mln. t CO₂ ekv., 2019 m. – 15,102 mln. t CO₂ ekv., 2020 m. – 15,463 mln. t CO₂ ekv.), pasiekti, kad ŠESD kiekis 2020 m. nepadidėtų daugiau kaip 15 proc., lyginant su 2005 m. išmestu ŠESD kiekiu, ir per 8 metus bendrai neviršytų 113 600 821 t CO₂ ekv. limitu.

ES teisės aktais nustatyti privalomi išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo tikslai bei kiti klimato kaitos politikos aspektai perkelti į Lietuvos nacionalinius teisės aktus. Prisidedant prie tarptautinių klimato kaitos švelninimo pastangų ir užtikrinant ES klimato kaitos politikos reikalavimų įgyvendinimą, 2012 m. lapkričio 6 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu patvirtinta *Nacionalinė klimato kaitos valdymo politikos strategija 2013–2050 m.* laikotarpiui. Strategijos paskirtis – formuoti ir įgyvendinti Lietuvos klimato kaitos valdymo politiką, nustatyti privalomus trumpalaikius (iki 2020 m.), indikatyvius vidutinės trukmės (iki 2030 m. ir iki 2040 m.) ir ilgalaikius (iki 2050 m.) tikslus ir uždavinius klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos padarinių srityse.

Strategijoje nustatyta, kad iki 2020 m. ES ATLPS dalyvaujančiuose sektoriuose išmetamųjų ŠESD kiekis neviršytų 8,53 mln. t CO₂ekv. per metus, o ES ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose išmetamųjų ŠESD kiekis neviršytų 15,47 mln. t CO₂ekv per metus, reglamentuotos metinės kvotos ir atskirų sektorių (žemės ūkis, transportas, pramonė (mažesnės galios negu 20 MW įrenginiai) atliekų tvarkymas, kiti sektoriai) metiniai kiekybiniai ŠESD tikslai t CO₂ekv.

Taip pat Lietuva įsipareigojo pasiekti, kad 2020 m. atsinaujinančių išteklių energijos dalis, palyginti su šalies bendroju galutiniu energijos suvartojimu, sudarytų ne mažiau kaip 23 proc., kiekvienais metais suvartoti po 1,5 proc. mažiau energijos (2020 m. suvartoti 17 proc. mažiau energijos negu 2009 m.) ir trumpalaikių klimato kaitos švelninimo tikslų įgyvendinimui būtų skiriama ne mažiau 0,38 proc. šalies BVP 2020 m.

Užtikrinant Strategijoje nustatytą ŠESD tikslų iki 2020 m. įgyvendinimą, 2013 m. balandžio 23 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 366 patvirtintas Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos 2013–2020 metų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo tarpinstitucinis veiklos planas, kuriame įtvirtintos klimato kaitos švelninimo ir pritaikymo prie klimato kaitos priemonės visuose Lietuvos ūkio sektoriuose. Be to, Strategijos tikslai ir uždaviniai įgyvendinami ir per šalies ekonomikos (ūkio) konkrečių sektorių planavimo dokumentus, tokius kaip Nacionalinė pažangos programą, sektorinės plėtros programas (pvz. Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategija, Nacionalinė susisiekimo plėtros 2014–2022 metų programa ir kt.) ar trumpos trukmės planavimo dokumentus.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Paryžiaus susitarimui įgyvendinti 2014 m. spalio mėn. Europos vadovų taryba (toliau – EVT) patvirtino šiuos ES klimato kaitos ir energetikos politikos tikslus iki 2030 m.:

- ŠESD išmetimas turi sumažėti mažiausiai 40%, lyginant su 1990 m., (numatant, kad ES ATLPS dalyvaujančiuose sektoriuose išmetamųjų ŠESD kiekis bus sumažintas 43%, o nedalyvaujančiuose – 30%, lyginant su 2005 m., nustatant privalomus tikslus atskiroms ES valstybėms narėms);

- 27% atsinaujinančių energijos išteklių (valstybių narių lygiu privalomi tikslai nenustatomi);
- 27% energetinio efektyvumo padidėjimas ir 2020 m. peržiūra, siekiant 30% tikslo (valstybių narių lygiu privalomi tikslai nenustatomi);

- 15% tarpsisteminių pralaidumų padidėjimas nuo elektrinių instaliuotos galios.

Pagal EVT išvadose patvirtintą išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo tikslą, 2015 m. kovo 6 d. ES ir jos valstybės narės Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (toliau – JTBBKKK) sekretariatui pateikė informaciją apie numatomus nacionaliniu lygmeniu nustatytus klimato kaitos švelninimo veiksmus (INDC), naujame Paryžiaus klimato kaitos susitarime, t. y. ES ir jos valstybės

narės iki 2030 m. ES vidinėmis pastangomis išmetamą ŠESD kiekį sumažins ne mažiau kaip 40% palyginti su 1990 m. bus priimti ir įgyvendinami ES 2030 m. klimato kaitos ir energetikos tikslų teisės aktai:

1) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB siekiant ekonomiškai efektyviai dar labiau sumažinti išmetamų teršalų kiekį ir paskatinti investicijas į mažo anglies dioksido kiekio technologijas, pakeitimas (dok. Nr. 11065/15 ADD1-3) ir kiti šią direktyvą keičiantys ir įgyvendinantys ES teisės aktai;

2) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl teisiškai privalomų valstybių narių metinių išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslų nuo 2021 m. iki 2030 m. siekiant atsparios Energetinės sąjungos ir Paryžiaus susitarimo įsipareigojimų ir keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą Nr. 525/2013 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo stebėsenos ir ataskaitų bei kitos su klimato kaita susijusios informacijos teikimo (dok. Nr. 11483/16);

3) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės veiklų išmetamo ir pašalinamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio įtraukimo į ES 2030 m. klimato kaitos ir energetikos tikslų vykdymą ir keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą Nr. 525/2013 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo stebėsenos bei ataskaitų ir kitos su klimato kaita susijusios nacionalinio bei Sąjungos lygmens informacijos teikimo mechanizmo (dok. Nr. 11494/16);

4) 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL 2009 L 140, p. 16), pakeitimas (dar nepateiktas);

5) 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL 2012 L 315, p. 1), pakeitimas (dar nepateiktas).

Priimant šiuos ES teisės aktus turėtų būti pateikti išsamūs ekonominio poveikio kiekvienai valstybei narei įvertinimai. ES 2030 m. klimato kaitos ir energetikos tikslams įgyvendinti iki 2019 m. pabaigos ES valstybės narės, tarp jų ir Lietuva, privalės parengti *nacionalinius energetikos ir klimato kaitos veiksmų planus*, apimančius investicines ir kitas priemones, susijusias su energetikos infrastruktūros, energijos šaltinių plėtra, išmetamųjų ŠESD mažinimu, atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimu ir energijos efektyvumo didinimu, moksliniais tyrimais ir plėtra.

Paryžiaus susitarimas pateikia aiškų signalą visų šalių politikams, pramonei, investuotojams, jog finansiniai ir ekonominiai ištekliai turi būti nukreipti nuo daug anglies dioksido emisijų išskiriančių investicinių projektų, susijusių su iškastinio kuro naudojimu, į klimatui draugiškas – švarios energijos (atsinaujinančių energijos išteklių (AEI), didelio energetinio efektyvumo (EE), mažo anglies dioksido kiekį išskiriančių technologijų diegimą.

Paryžiaus susitarimas ne tik laimėjimas Europai, vykdančiai ambicingą klimato kaitos politiką ir siekiančiai išsaugoti jos pramonės konkurencingumą atžvilgių trečiųjų šalių, bet ir pasauliniu mastu klimato kaitai sustabdyti, oro kokybei gerinti ir su tuo susijusiai žmonių sveikatai apsaugoti, bet ir skurdui mažinti, apsirūpinimui maistu ir geriamojo vandens ištekliais, nacionaliniam saugumui kylančioms grėsmėms dėl žmonių migracijos ir kt. išvengti.

ES, o tuo pačiu ir Lietuvai, naujame klimato kaitos susitarime pavyko įtvirtinti pagrindinius tikslus: visų šalių įsipareigojimus imtis išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo veiksmų, ilgalaikį išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo tikslą, kas penkerius metus užmojų padidinimo mechanizmą, skaidrumo nuostatas dėl įsipareigojimų vykdymo (bus nustatytos bendros gairės išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo apskaitai). Susitarime įtvirtintos solidarumo nuostatos, jog išsivysčiusios šalys, tarp jų ir Lietuva, pagal konvencijoje įtvirtintus įsipareigojimus teiks finansinę paramą besivystančioms šalims. Lietuva priklauso JTBBKK I priedo šalių grupei, kurios neturi privalomų tarptautinio klimato kaitos finansavimo įsipareigojimų ir paramą teikia savanoriškai. Besivystančios šalys taip pat paragintos savanoriškai prisidėti prie tarptautinio klimato kaitos finansavimo.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta. Priėmus Projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Įstatymas neigiamos įtakos korupcijai ir kriminogeninei situacijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymo įgyvendinimas gali turėti teigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai didinant pramonės įmonių konkurencingumą ilgalaikėje perspektyvoje, nes įmonėms bus užtikrinti vienodesni reikalavimai dėl išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo, EE didinimo ir AEI panaudojimo ne tik ES, bet ir tarptautiniu mastu.

Lietuvos ūkio sektoriams nereikės papildomų investicinių lėšų, išskyrus lėšas ES klimato kaitos ir energetikos paketo iki 2030 m. teisės aktuose nustatytiems išmetamųjų ŠESD mažinimo tikslams, AEI panaudojimo ir EE didinimo rodikliams iki 2030 m. pasiekti.

Išmetamųjų ŠESD mažinimo tikslų, nustatytų ES ir nacionaliniuose teisės aktuose, įgyvendinimas labiausiai paveikia šalies ūkio sektorius, kuriuose išmetamas ŠESD sudaro didžiausią dalį nuo 2014 m. šalyje 19,14 mln. t CO₂ ekv. išmesto ŠESD bendro kiekio: energetika (tame tarpe transportas) – 10,91 mln. t CO₂ ekv.; žemės ūkis – 3,89 mln. t CO₂ ekv.; transportas – 5,06 mln. t CO₂ ekv., pramonė – 3,20 mln. t CO₂ ekv., atliekų tvarkymas – 1,14 mln. t CO₂ ekv., ir žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektorius, kuris dėl ŠESD pašalinimo absorbentais – 8,11 mln. t CO₂ ekv. prisideda prie ŠESD mažinimo.

Siekiant ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose neviršyti Lietuvai nustatytų metinių išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo limitų ir vykdyti nustatytus kiekybinius metinius išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo tikslus atskiruose ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose, 2021–2030 m. laikotarpiu būtina įgyvendinti papildomas priemones transporto, žemės ūkio, paslaugų ir namų ūkio sektoriuose.

2015 m. COWI-Lietuva atliktoje studijoje „2030 m. ES klimato kaitos ir energetikos politikos strategijoje nustatomų tikslų įgyvendinimo poveikio, naudos ir kaštų vertinimas Lietuvai“ (<http://www.am.lt/VI/files/File/Klimato%20kaita/studija%202030.pdf>) pateiktais skaičiavimais, įmonių investicijos į mažai anglies dioksido išskiriančias technologijas ES ATLPS sieks 1,5 mlrd. eurų 2021–2030 m. laikotarpiu, priešingu atveju įmonėms reikės lėšų papildomiems ATL įsigyti.

Pagal ES ATLPS kuriamas Modernizavimo fondas, skirtas energijos sistemų modernizavimo ir energijos efektyvumo didinimo projektams, kurių sudarys lėšos už aukcionuose parduotus apie 310 milijonų ATL. Šiuo fondu galės pasinaudoti 10 valstybių narių, tarp jų ir Lietuva, kurių BVP vienam gyventojui 2013 m. buvo žemesnis nei 60% ES vidurkio. Vadovaujantis BVP gyventojų ir išmetamųjų ŠESD kiekio kriterijais, Lietuvai būtų leista pasinaudoti apie 2,5% šio fondo lėšų (apie 8 mln. ATL). Taip pat Lietuvos ūkio subjektai galės teikti paraiškas Inovacijų fondui (450 mln. ATL) inovatyviems, nekonkurencingiems projektams, mažinantiems ŠESD kiekį, įgyvendinti.

Projekto įgyvendinimas nepareikalaus papildomų išlaidų ir nesugriežtins verslo sąlygų ūkio subjektams lyginant su ES nustatytais reikalavimais. Ūkio subjektai, dalyvaujantys ES ATLPS privalės įsigyti leidimus išmesti ŠESD ir tai gali padidinti šių ūkio subjektų veiklos sąnaudas.

Siekiant pereiti prie mažo anglies dioksido kiekio ekonomikos, vienas iš aktualiausių klausimų yra ES konkurencingumo užtikrinimas. ES vidiniai sprendimai dėl klimato kaitos valdymo ir tarptautinių klimato kaitos derybų rezultatai turi būti susiję. ES, vienašališkai prisiimdama klimato kaitos švelninimo tikslus 2030 m., nustatė didelius įpareigojimus tiek viešajam, tiek verslo sektoriui, sudarydama prielaidas anglies dioksido nutekėjimui – gamybos iškėlimui į trečiąsias šalis, kuriose netaikomi griežti išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo reikalavimai. Todėl svarbu užtikrinti, kad kitos šalys taip pat vykdytų ambicingus ir adekvačius ŠESD mažinimo tikslus. Įsigaliojus Paryžiaus susitarimui, kitos šalys, ne tik ES, taip pat būtų įpareigosotos mažinti išmetamųjų ŠESD kiekį 2021–2030 m. laikotarpiu ir tai sudarytų vieningesnes konkurencines sąlygas atskirų sektorių įmonėms pasaulio rinkoje.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priėmus Projektą ir patvirtinus ES 2030 m. klimato kaitos ir energetikos tikslų teisės aktus, reikės parengti naujus teisės aktus ar pakeisti galiojančius:

- iki 2019 m. pabaigos – *Lietuvos nacionalinį energetikos ir klimato kaitos veiksmų planą*;
- iki 2020 m. pabaigos – atnaujintą *Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos projektą*, nustatant privalomus išmetamųjų ŠESD mažinimo tikslus ir uždavinius visuose šalies ūkio sektoriuose 2021–2030 m. laikotarpiu, jei tikslų ir uždavinių neapims *Lietuvos nacionalinis*

energetikos ir klimato kaitos veiksmų planas;

- atnaujinti atskirų valdymo sričių plėtros programas bei kitus teisės aktus.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nauji terminai nenustatomi.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti.

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų nereikės priimti.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Įstatymui įgyvendinti nereikės papildomų investicinių lėšų, išskyrus lėšas ES klimato kaitos ir energetikos paketo iki 2030 m. teisės aktuose nustatytiems išmetamųjų ŠESD mažinimo, AEI panaudojimo ir EE didinimo tikslams iki 2030 m. pasiekti.

Pagal EK atliktą ES klimato kaitos ir energetikos politikos tikslų iki 2030 m. poveikio vertinimą Lietuvai išmetamųjų ŠESD mažinimo tikslų įgyvendinimas kasmet kainuos nuo 0,39% iki 0,91% BVP ir, priklausomai nuo EE padidinimo ir AEI panaudojimo masto, galės būti sutaupyta nuo 2,9 iki 4,7 mlrd. eurų lėšų 2014 m. naftos kainomis iškastinio kuro įsigijimui 2021-2030 m. laikotarpiu.

2015 m. COWI-Lietuva studijoje atliktais skaičiavimais bendrai ES ATLPS dalyvaujančiuose ir nedalyvaujančiuose sektoriuose pagal optimaliausią 13 scenarijų išmetamųjų ŠESD mažinimo tikslų įgyvendinimas leis sumažinti 1 382 700 t CO₂e ir kainuos 7,6 mlrd. eurų per 2021–2030 m. laikotarpį. Bus sukurta 550 naujų darbo vietų dėl AEI panaudojimo ir 1 000 naujų darbo vietų dėl papildomų priemonių diegimo transporto sektoriuje. Bendrai per 2021–2030 m. į šalies biudžetą galima būtų surinkti 40,5 mln. eurų daugiau mokesčių dėl darbo santykių ir sumažinti iškastinio kuro kiekį 190 ktnė transporte, kas leistų sutaupyti 752 mln. eurų lėšų naftos importui. Sumažinus išmetamųjų ŠESD kiekį, turėtų sumažėti ir oro teršalų išmetimas, kas sąlygotų geresnę aplinkos oro kokybę ir sumažinti žmonių sergamumą, ypač kvėpavimo takų lygomis.

Socialinis poveikis: ATL kainai padidėjus vienu euru, elektros energijos kaina namų ūkiams pakiltų apie 0,5%, palyginti su dabartinėmis jos kainomis. Esant stabiliai anglies dioksido kainai rinkoje, būtų teigiamas poveikis žmonių sveikatai skatinant pereiti nuo iškastinio kuro naudojimo.

Kadangi 2021–2030 m. laikotarpiu 57% ES ATLPS kovotos bus paskirstomi aukciono būdu, bus gauta daugiau įplaukų į Klimato kaitos specialiąją programą, kurios lėšomis finansuojami energijos vartojimo efektyvumo didinimo ir atsinaujinančių energijos šaltinių panaudojimo energetikos, pramonės, statybos, transporto, žemės ūkio, atliekų tvarkymo ir kituose sektoriuose.

13. Įstatymo projekto rengimo metų gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną Eurovoc.

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Projektui įtraukti į kompiuterinę sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną Eurovoc: klimato kaita, ratifikavimas.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Aplinkos ministras
Kęstutis Trečiokas
2016-10-10

Teisės ir personalo
departamento direktorius
Egidijus Anulis
2016-10-10 14

**TARYBOS SPRENDIMO NR. /2016/ES IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
ISTATYMO „DĖL PARYŽIAUS SUSITARIMO, PRIIMTO PAGAL JUNGTINIŲ TAUTŲ
BENDRĄJĄ KLIMATO KAITOS KONVENCIJĄ, RATIFIKAVIMO“ PROJEKTO
ATITIKTIES LENTELĖ**

Tarybos sprendimas Nr. /2016/ES dėl Paryžiaus susitarimo, priimto pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją, sudarymo Europos Sąjungos vardu	Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Paryžiaus susitarimo, priimto pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją, ratifikavimo“ projektas	Sprendimo įgyvendinimo lygis (visiškas, iš dalies)
<p>3 straipsnis</p> <p>1. Valstybės narės stengiasi imtis būtinų veiksmų siekdamos savo ratifikavimo dokumentus deponuoti vienu metu su Sąjunga arba kuo greičiau po to.</p> <p>2 Valstybės narės informuoja Komisiją apie savo sprendimus ratifikuoti Paryžiaus susitarimą arba pagal aplinkybes apie tikėtiną būtinų procedūrų užbaigimo datą.</p>	<p>1 straipsnis. Susitarimo ratifikavimas</p> <p>Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 67 straipsnio 16 punktu ir 138 straipsnio pirmosios dalies 6 punktu, ir atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos Prezidento 2016 m. d. dekretą Nr. 1K-333 „Dėl teikimo Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti Paryžiaus susitarimą, priimtą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją“, ratifikuoja 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje priimtą Paryžiaus susitarimą.</p>	<p>Visiškas</p>

 Aplinkos ministras
 Kęstutis Trečiokas

2016-10-11

 Teisės ir personalo
 departamento direktorius
 Egidijus Anulis
 2016-10-10

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2016-09-22 Nr. 11.9) AT - 1116
I 2016-09-14 Nr. (10-2)-D8-7018

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS AKTŲ, SUSIJUSIŲ SU JT BENDROSIOS KLIMATO KAITOS KONVENCIJOS PARYŽIAUS SUSITARIMO RATIFIKAVIMU, PROJEKTŲ DERINIMO

Teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Aplinkos ministerijos 2016 m. rugsėjo 14 d. raštu Nr. (10-2)-D8-7018 derinti pateiktus teisės aktų, būtinų Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Paryžiaus susitarimo ratifikavimui, projektus, teikia šią pastabą dėl pateiktų derinti teisės aktų projektų teisės technikos.

Vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų 2013 m. gruodžio 23 d. teisingumo ministro įsakymu Nr. 1R-298, 64 punktu, pateikto derinti Vyriausybės nutarimo projekto nuostatose vartojama formuluotė „138 straipsnio 1 dalies 6 punktu“ keistina į – „138 straipsnio pirmosios dalies 6 punktu“. Be to, pateikto derinti įstatymo projekto 1 straipsnio nuostatoje po skaičiaus ir žodžio „138 straipsnio“ įrašytina formuluotė „pirmosios dalies“.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

Agnė Veršelytė, (8 5) 266 2909, el. p. agne.verselyte@tm.lt

Originalas nebus siunčiamas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KREIPIMOSI Į
RESPUBLIKOS PREZIDENTĄ SU PRAŠYMU PATEIKTI LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMUI RATIFIKUOTI PARYŽIAUS SUSITARIMĄ, PRIIMTĄ PAGAL JUNGTINIŲ
TAUTŲ BENDRAJĄ KLIMATO KAITOS KONVENCIJĄ“ PROJEKTO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS PREZIDENTO DEKRETO „DĖL TEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMUI RATIFIKUOTI PARYŽIAUS SUSITARIMĄ, PRIIMTĄ PAGAL JUNGTINIŲ
TAUTŲ BENDRAJĄ KLIMATO KAITOS KONVENCIJĄ“ PROJEKTO IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL PARYŽIAUS SUSITARIMO, PRIIMTO PAGAL
JUNGTINIŲ TAUTŲ BENDRAJĄ KLIMATO KAITOS KONVENCIJĄ RATIFIKAVIMO“
PROJEKTO
(TAP-16-1658; TAIS NR. 16-10894)**

2016-10-17 Nr. NV-3231

Vilnius

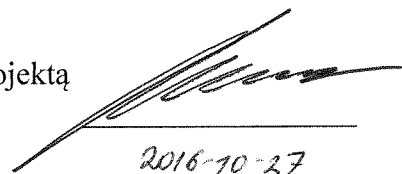
Įvertinę teikiamų projektų atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, tačiau nevertindami įsipareigojimų, kylančių iš siūlomo ratifikuoti susitarimo ir priimtų jį ratifikavus, finansinio ir ekonominio poveikio, informuojame, kad esminių pastabų ir pasiūlymų neturime, tačiau kartu atkreipiame dėmesį, kad atitikties lentelėje turi būti atsisakyta Prezidento dekreto numerio, nes šis dokumentas nėra patvirtintas ir jam nėra suteiktas jį priimančio subjekto numeris.

1-ojo teisinės ekspertizės skyriaus vedėja

Daiva Gubistienė

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

2016-10-27

Dėl Paryžiaus susitarimo, priimto pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją, ratifikavimo (TAP-16-1658) (16-10894)

Pranešėjas: aplinkos ministras K. Trečiokas

Dalyvauja: Aplinkos ministerijos Taršos prevencijos departamento Klimato kaitos politikos skyriaus vedėja Stasilė Znutienė

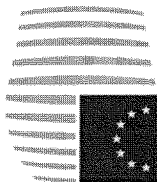
Posėdžių rengimo skyriaus
patarėja
G. Dovydėnienė

Klausimo kuratorius: V.Pavardė, parašas

2016.10.20 Jallij

<p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p><u>2016-10-25</u> (data)</p>	<p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas</p> <p><i>nušlyti manyti ti vyriausybės posėdžio 4 dalyje. 2016-10-25 Jll</i></p>
<p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p>	<p>Papildoma informacija</p>

prie 1 klausimo (LRV pos.)

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2016 m. rugsėjo 26 d.
(OR. en)

12256/16
ADD 1

Tarpinstitucinė byla:
2016/0184 (NLE)

CLIMA 111
ENV 588
ONU 96
DEVGEN 195
ECOFIN 803
ENER 323
FORETS 42
AGRI 488
MAR 229
AVIATION 182

PRANEŠIMAS

Komisijos dok. Nr.: 10179/16 CLIMA 68 ENV 413 ONU 70 DEVGEN 127 ECOFIN 605 ENER
252 FORETS 24 AGRI 330 MAR 169 AVIATION 128 ADD 1 - COM(2016)
395 final - ANNEX 1

Dalykas: Paryžiaus susitarimas

Paryžiaus susitarimas

Šio Susitarimo Šalys,

kurios yra ir Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (toliau – Konvencija) Šalys,

remdamosi Durbano efektyvesnių veiksmų platforma, įsteigta Sprendimu 1/CP. 17, priimtu Konvencijos Šalių konferencijos septynioliktoje sesijoje;

siekdamos Konvencijoje nustatyto tikslo ir vadovaudamosi joje įtvirtintais principais, taip pat ir lygybės bei bendros, bet skirtingos atsakomybės ir atitinkamų galimybių principu, atsižvelgdamos į skirtingas nacionalines aplinkybes;

pripažindamos poreikį veiksmingai ir pažangiai sureaguoti į sparčiai didėjančią klimato kaitos grėsmę, remiantis pažangiausiomis turimomis mokslo žiniomis;

taip pat pripažindamos besivystančių valstybių, Konvencijos Šalių, visų pirma tų, kurios yra ypač pažeidžiamos neigiamo klimato kaitos poveikio, specialius poreikius ir išskirtines aplinkybes, pripažįstamas Konvencijoje;

visapusiškai atsižvelgdamos į specialius mažiausiai išsivysčiusių valstybių poreikius ir ypatingą padėtį finansavimo ir technologijų perdavimo atžvilgiu;

pripažindamos, kad Šalys gali nukentėti ne tik dėl klimato kaitos, bet ir dėl atsakomųjų priemonių poveikio;

pabrėždamos esminį veiksmų ir atsakomųjų priemonių klimato kaitos srityje bei klimato kaitos poveikio ryšį su lygiomis galimybėmis siekti darnaus vystymosi ir kovoti su skurdu;

pripažindamos ypatingą apsirūpinimo maistu užtikrinimo ir maisto trūkumo panaikinimo svarbą, ypač maisto gamybos sistemų pažeidžiamumą dėl neigiamo klimato kaitos poveikio;

atsižvelgdamos į būtinybę nustatyti tinkamą pereinamąjį laikotarpį darbuotojams ir užtikrinti tinkamą darbą bei kokybiškas darbo vietas pagal nacionaliniu lygmeniu nustatytus plėtros prioritetus;

pripažindamos, kad klimato kaita yra bendras žmonijos rūpestis, Šalys veiksmų klimato kaitos problemai spręsti imasi gerbdamos, skatindamos ir atsižvelgdamos į savo atitinkamus įsipareigojimus užtikrinti žmogaus teises, teisę į sveikatą, čiabuvių tautų, vietos bendruomenių, migrantų, vaikų, neįgaliųjų, pažeidžiamų asmenų teises, teisę į vystymąsi, lyčių lygybę, moterų įgalėjimą, vienodas sąlygas visoms kartoms;

pripažindamos Konvencijoje minimų išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų absorbentų ir kaupiklių išsaugojimo ir pagerinimo, atsižvelgiant į poreikį, svarbą;

pažymėdamos, kad svarbu užtikrinti visų ekosistemų, įskaitant vandenynus, vientisumą, taip pat biologinės įvairovės, kuri kai kuriose kultūrose prilyginama „Motinai žemei“, apsaugą, taip pat pažymėdamos, kad kalbant apie kovos su klimato kaita veiksmus kai kuriems asmenims svarbi sąvoka „klimato teisingumas“;

patvirtindamos švietimo, mokymo, visuomenės informavimo, visuomenės dalyvavimo, informacijos prieinamumo visuomenei ir bendradarbiavimo visais lygmenimis Susitarime nagrinėjamais klausimais svarbą;

pripažindamos, kad į kovą su klimato kaita svarbu įtraukti visų lygių valdžios institucijas ir įvairius suinteresuotuosius asmenis, vadovaujantis atitinkamais Šalių nacionalinės teisės aktais;

taip pat pripažindamos, kad kovoje su klimato kaita svarbus vaidmuo tenka darniam gyvenimo būdui, tausiam vartojimui ir gamybai, visų pirma išsivysčiusiose valstybėse Šalyse, susitarė:

1 straipsnis

Įgyvendinant šį Susitarimą taikytinos Konvencijos 1 straipsnyje pateiktos sąvokų apibrėžtys. Papildomai apibrėžiamos šios sąvokos:

- a) Konvencija – tai Jungtinių Tautų bendroji klimato kaitos konvencija, priimta 1992 m. gegužės 9 d. Niujorke,
- b) Šalių konferencija – tai Konvencijos Šalių konferencija;
- c) Šalis – tai šio Susitarimo šalis.

2 straipsnis

1. Šiuo Susitarimu, norint geriau įgyvendinti Konvenciją ir jos tikslą, siekiama sustiprinti pasaulinį atsaką į klimato kaitos grėsmes atsižvelgiant į darnų vystymąsi ir pastangas išnaikinti skurdą, imamasi, be kita ko, šių veiksmų:

a) užtikrinti, kad vidutinės pasaulio temperatūros didėjimas būtų gerokai mažesnis nei 2°C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, dedant pastangas, kad temperatūros didėjimas neviršytų 1,5°C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, suvokiant, kad tai gerokai sumažintų klimato kaitos pavojų ir poveikį;

b) didinti gebėjimą prisitaikyti prie neigiamo klimato kaitos poveikio ir skatinti atsparumą klimato kaitai ir mažu išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu pasižyminčią plėtrą tokiu būdu, kad nekiltų grėsmė maisto gamybai;

c) užtikrinti, kad skiriamas finansavimas atitiktų išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažėjimo trajektoriją ir klimato kaitai atsparią plėtrą.

2. Šis Susitarimas bus įgyvendinamas remiantis lygybės ir bendros, bet skirtingos atsakomybės ir atitinkamų galimybių principu, atsižvelgiant į skirtingas nacionalines aplinkybes.

3 straipsnis

Atsižvelgdamos į nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus kaip į pasaulinį atsaką klimato kaitai suvaldyti, visos Šalys turi įsipareigoti vykdyti ir pranešti apie plataus užmojo veiksmus, kaip apibrėžta 4, 7, 9, 10, 11 ir 13 straipsniuose, kad įgyvendintų 2 straipsnyje nurodytą šio Susitarimo tikslą. Visų Šalių veiksmai ilgainiui įgaus vis didesnę mastą, pripažįstant poreikį remti besivystančias valstybes, šio Susitarimo Šalis, kad šis Susitarimas būtų veiksmingai įgyvendintas.

4 straipsnis

1. Siekdamos 2 straipsnyje užsibrėžto ilgalaikio tikslo dėl temperatūros, Šalys siekia kuo greičiau pasiekti tašką, kai išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis bus didžiausias ir pradės mažėti, suprasdamos, kad mažinimo nuo didžiausio išskiriamo kiekio laikotarpis besivystančiose valstybėse, šio Susitarimo Šalyse, užtruks ilgiau, ir įsipareigoja po to sparčiai mažinti šį kiekį, remdamosi geriausiomis turimomis mokslo žiniomis, kad antroje šio šimtmečio pusėje pasiektų žmogaus veiklos nulemtų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio iš šaltinių ir jų šalinimo absorbentais pusiausvyrą, remiantis lygybės principu ir atsižvelgiant į darnų vystymąsi bei pastangas panaikinti skurdą.

2. Kiekviena Šalis parengia, paskelbia ir laikosi nuosekliai išdėstytų nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų, kuriuos ji siekia įgyvendinti. Šalys įgyvendina nacionalines švelninimo priemones, siekdamas minėtais veiksmais nustatytų tikslų.
3. Kiekvienos Šalies nuosekliai išdėstytais nacionaliniu lygmeniu nustatytais įpareigojančiais veiksmais turi būti siekiama pažangos, palyginti su tuo metu galiojančiais nacionaliniu lygmeniu nustatytais įpareigojančiais veiksmais, ir jie turi parodyti patį didžiausią galimą užmojį, atspindint bendrą, bet skirtingą atsakomybę ir atitinkamus pajėgumus, atsižvelgiant į skirtingas nacionalines aplinkybes.
4. Išsivysčiusios valstybės, šio Susitarimo Šalys, turėtų išlaikyti lyderių pozicijas, užsibrėždamos visiems ekonomikos sektoriams taikytinus absoliutaus išmetamo kiekio mažinimo tikslus. Besivystančios valstybės, šio Susitarimo Šalys, turėtų ir toliau didinti savo švelninimo pastangas, ir yra raginamos laikui bėgant nustatyti visus ekonomikos sektorius apimančius išmetamųjų teršalų mažinimo ar ribojimo tikslus, atsižvelgiant į skirtingas nacionalines aplinkybes.
5. Besivystančioms valstybėms, šio Susitarimo Šalims, pagal 9–11 straipsnius teikiama parama šiam straipsniui įgyvendinti, suvokiant, kad didesnė parama besivystančioms valstybėms, šio Susitarimo Šalims, leis joms imtis didesnio užmojo veiksmų.
6. Mažiausiai išsivysčiusios valstybės ir mažos besivystančios salų valstybės, šio Susitarimo Šalys, gali parengti ir paskelbti mažo išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio plėtros strategijas, planus ir veiksmus, įvertindamos savo ypatingas aplinkybes.
7. Papildoma nauda švelninimui, gaunama iš Šalių prisitaikymo veiksmų ir (arba) ekonomikos diversifikavimo planų, gali padėti pasiekti šiame straipsnyje numatytus švelninimo rezultatus.
8. Skelbdamos savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, visos Šalys teikia informaciją, būtiną aiškumui, skaidrumui ir suprantamumui užtikrinti pagal Sprendimą 1/CP.21 ir bet kokius susijusius Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, sprendimus.
9. Kiekviena Šalis pagal Sprendimą 1/CP.21 kas penkerius metus paskelbia savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ir bet kokius susijusius Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, sprendimus, ir gauna informaciją apie 14 straipsnyje nurodytos bendros pažangos įvertinimo rezultatus.

10. Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, per savo pirmąją sesiją apsvarsto bendrai taikytiną nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų įgyvendinimo trukmę.
11. Šalis gali bet kuriuo metu patikslinti savo jau paskelbtus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, jei pageidauja padidinti savo užmojus, remdamasi Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, patvirtintomis gairėmis.
12. Šalių paskelbti nacionaliniu lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai registruojami Sekretoriato tvarkomame viešame registre.
13. Šalys atsiskaito už savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus. Atsiskaitydamos už dėl žmogaus veiklos išmestus teršalus ir absorbentais pašalintą jų kiekį, atitinkantį jų nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, Šalys skatina aplinkosauginį integralumą, skaidrumą, tikslumą, išsamumą, palyginamumą ir nuoseklumą, kad būtų išvengta dvigubos apskaitos, remiantis Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, patvirtintomis gairėmis.
14. Atsižvelgdamos į nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, pripažindamos ir įgyvendindamos švelninimo veiksmus dėl žmogaus veiklos išmestų teršalų ir absorbentais pašalinto jų kiekio, šalys prireikus turėtų vadovautis galiojančiais pagal Konvenciją nustatytais metodais bei gairėmis, atsižvelgdamos į šio straipsnio 13 dalies nuostatas.
15. Įgyvendindamos šį Susitarimą, Šalys atsižvelgia į Šalių, kurių ekonomikas labiausiai paveikė atsakomųjų priemonių poveikis, ypač besivystančių valstybių, šio Susitarimo Šalių, susirūpinimą.
16. Šalys, įskaitant regionines ekonominės integracijos organizacijas ir jų valstybes nares, susitarusios pagal šio straipsnio 2 dalį veikti išvien, skelbdamos savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus Sekretoriatą informuoja apie tokio susitarimo sąlygas, taip pat ir kiekvienai Šaliai atitinkamam laikotarpiui priskirtą išmetamųjų teršalų kiekį. Sekretoriatas savo ruožtu Konvencijos Šalis ir signatarus informuoja apie minėto susitarimo sąlygas.

17. Kiekviena tokio susitarimo Šalis atsako už savo išmetamų teršalų kiekį, nurodytą šio straipsnio 16 dalyje minėtame susitarime, remdamasi šio straipsnio 13–14 dalimis bei 13 ir 15 straipsniais.

18. Jei išvien veikiančios Šalys tai daro vykdydamos regioninės ekonominės integracijos organizacijos veiklą ir drauge su šia organizacija, kuri pati yra šio Susitarimo Šalis, kiekviena tokios regioninės ekonominės integracijos organizacijos valstybė narė atskirai ir kartu su šia regioninės ekonominės integracijos organizacija atsako už savo išmetamų teršalų kiekį, nustatytą susitarime, apie kurį pranešta pagal šio straipsnio 16 dalį, remdamasi šio straipsnio 13–14 dalimis bei 13 ir 15 straipsniais.

19. Visos Šalys turėtų stengtis parengti ir paskelbti ilgalaikes mažo išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio plėtros strategijas, vadovaudamosi 2 straipsniu, bendros, bet skirtingos atsakomybės ir atitinkamų pajėgumų principu ir atsižvelgdamos į skirtingas nacionalines aplinkybes.

5 straipsnis

1. Šalys imasi veiksmų siekdamos išsaugoti ir prireikus pagerinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų absorbentus ir kaupiklius, minėtus Konvencijos 4 straipsnio 1 dalies d punkte, įskaitant miškus.

2. Šalys skatinamos imtis veiksmų, kad įgyvendintų ir paremtų, taikydamos ir rezultatais pagrįstus mokėjimus, esamą sistemą, nustatytą atitinkamose gairėse ir pagal Konvenciją jau priimtuose sprendimuose dėl: politikos priemonių bei teigiamo pobūdžio paskatų, kurios susijusios su išmetamųjų teršalų kiekį mažinančiais miškų naikinimo ir nykimo sustabdymo veiksmais, miškų išsaugojimu ir darniu valdymu bei miškų anglies dioksido atsargų didinimu besivystančiose valstybėse; taip pat alternatyvių politikos priemonių, kaip antai bendrų švelninimo ir prisitaikymo priemonių siekiant nuoseklaus ir darnaus miškų valdymo, kartu pabrėžiant, jog prireikus svarbu skatinti su anglies dioksido kiekio mažinimu nesusijusios tokių priemonių naudos.

6 straipsnis

1. Šalys pripažįsta, kad kai kurios iš jų nusprendžia savanoriškai bendradarbiauti įgyvendinant nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, siekdamos švelninimo ir prisitaikymo veiksmų užmojų padidinimo ir skatindamos darnią plėtrą bei aplinkosauginį integralumą.
2. Savanoriškai imdamosi bendradarbiavimo priemonių, pagal kurias tarptautiniu lygiu tarp valstybių perduotais švelninimo rezultatais naudojamosi įgyvendinant nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, Šalys turi skatinti darnią plėtrą ir užtikrinti aplinkosauginį integralumą bei skaidrumą, taip pat ir valdymo srityje, ir taikyti griežtus apskaitos reikalavimus, kad užtikrintų, *inter alia*, jog bus išvengta dvigubos apskaitos ir laikomasi Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, priimtų gairių.
3. Tarptautiniu lygiu perduotais švelninimo rezultatais įgyvendinant nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus pagal šį Susitarimą naudojamosi savanoriškai ir tik leidus dalyvaujančioms Šalims.
4. Šiuo Susitarimu, vadovaujant ir prižiūrint Šalių konferencijai, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, nustatomas mechanizmas, kurio paskirtis yra prisidėti prie išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo ir paramos darniai plėtrai, ir kuriuo Šalys naudojasi savanoriškai. Jį prižiūri Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, paskirtas komitetas, ir juo siekiama:
  - a) skatinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą, kartu skatinant darnų vystymąsi;
  - b) suteikti paskatų ir sudaryti geresnes sąlygas Šalies įgaliotiems viešiesiems ir privatiems subjektams dalyvauti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo veikloje;
  - c) padėti mažinti išmetamųjų teršalų kiekį priimančiojoje Šalyje, kuriai švelninimo veikla bus naudinga dėl sumažėjusio išmetamųjų teršalų kiekio, kuriuo galės pasinaudoti ir kita Šalis vykdydama savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus;
  - d) pasiekti, kad būtų sumažintas bendras pasaulinis išmetamųjų teršalų kiekis.

5. Įgyvendinant šio straipsnio 4 dalyje nurodytą mechanizmą pasiektu išmetamųjų teršalų sumažintu kiekiu negalima remtis siekiant įrodyti, kad priimančioji Šalis įgyvendino savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, jei šį sumažintą išmetamųjų teršalų kiekį panaudoja kita Šalis, savo nacionaliniu lygmeniu nustatytiems įpareigojantiems veiksams įgyvendinti.
6. Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, užtikrina, kad dalis pajamų, gautų vykdant veiklą pagal šio straipsnio 4 dalyje nustatytą mechanizmą, būtų panaudota administracinėms išlaidoms padengti, taip pat padedant padengti prisitaikymo išlaidas besivystančioms valstybėms, šio Susitarimo Šalims, kurios yra ypač pažeidžiamos dėl neigiamo klimato kaitos poveikio.
7. Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, per savo pirmąją sesiją patvirtina šio straipsnio 4 dalyje nurodytam mechanizmui taikytinas taisykles, tvarką ir procedūras.
8. Šalys pripažįsta, jog svarbu, kad jos galėtų pasinaudoti kompleksiniais, visa apimančiais ir suderintais su rinka nesusijusiais metodais, padedančiais joms koordinuotai ir veiksmingai įgyvendinti nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, atsižvelgiant į darnaus vystymosi ir skurdo panaikinimo poreikius, jei reikia pasitelkiant, *inter alia*, švelninimo, prisitaikymo, finansavimo, technologijų perdavimo ir pajėgumų stiprinimo priemones. Šiais metodais siekiama:
- a) skatinti didesnius taršos mažinimo švelninimo ir prisitaikymo užmojus;
  - b) didinti viešojo ir privačiojo sektoriaus dalyvavimą įgyvendinant nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus;
  - c) numatyti priemonių ir atitinkamų institucijų bendradarbiavimo koordinavimo galimybes.
9. Šiuo Susitarimu nustatoma su rinka nesusijusių darnaus vystymosi metodų sistema, siekiant paskatinti šio straipsnio 8 dalyje nurodytų su rinka nesusijusių metodų įgyvendinimą.

7 straipsnis

1. Šiuo Susitarimu Šalys nustato visuotinį prisitaikymo tikslą: sustiprinti gebėjimą prisitaikyti, padidinti atsparumą ir sumažinti pažeidžiamumą dėl klimato kaitos, siekiant prisidėti prie darnaus vystymosi ir užtikrinti tinkamas atsakomąsias prisitaikymo priemones, atsižvelgiant į 2 straipsnyje nurodytą siekiamą temperatūros tikslą.
2. Šalys pripažįsta, kad prisitaikymas yra visuotinis uždavinys, kurį būtina spręsti vietos, žemesnio nei nacionalinio lygmens, nacionaliniais, regioniniais ir tarptautiniais mastais, ir kad prisitaikymas yra esminė ilgalaikio visuotinio atsako į klimato kaitą sudedamoji dalis bei indėlis, siekiant apsaugoti žmones, pragyvenimo šaltinius ir ekosistemas, atsižvelgiant į būtinybę nedelsiant atsiliiepti į besivystančių valstybių, šio Susitarimo Šalių, kurios yra ypač pažeidžiamos neigiamo klimato kaitos poveikio, poreikius.
3. Besivystančių valstybių, šio Susitarimo Šalių, prisitaikymo pastangos pripažįstamos laikantis tvarkos, patvirtintos per Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, pirmąją sesiją.
4. Šalys pripažįsta, kad dabartiniai prisitaikymo poreikiai yra nemaži ir kad didesnio užmojo švelninimo veiksmai gali sumažinti poreikį imtis papildomų prisitaikymo veiksmų, o didesni prisitaikymo poreikiai gali pareikalauti didesnių prisitaikymo išlaidų.
5. Šalys pripažįsta, kad prisitaikymo veiksmai turėtų būti inicijuojami valstybių, orientuoti į lyčių lygybę, dalyvaujamojo pobūdžio ir visiškai skaidrūs, atsižvelgiant į pažeidžiamas grupes, bendruomenes bei ekosistemas, taip pat turi remtis ir vadovautis pažangiausiomis turimomis mokslo žiniomis ir, prireikus, tradicinėmis žiniomis, čiabuvių tautų žiniomis ir vietos žinių sistemomis, siekiant, kad prisitaikymo klausimai, kai tinkama, būtų įtraukiami į susijusią socialinę bei ekonominę ir aplinkosaugos politiką ir veiksmus.
6. Šalys pripažįsta, kad svarbu remti tarptautinį bendradarbiavimą prisitaikymo srityje, taip pat svarbu atsižvelgti į besivystančių valstybių, šio Susitarimo Šalių, visų pirma tų, kurios yra ypač pažeidžiamos neigiamo klimato kaitos poveikio, poreikius.

7. Šalys turėtų stiprinti savo bendradarbiavimą gerinant prisitaikymo veiksmus pagal Kankūno prisitaikymo prie klimato kaitos programą, taip pat ir:

a) dalydamosi informacija, gerąja praktika, patirtimi ir įgytomis žiniomis, taip pat ir tais atvejais, kai tai susiję su mokslu, planavimu, politika ir prisitaikymo veiksmų įgyvendinimu;

b) stiprindamos institucines struktūras, skirtas reikiamai informacijai bei žinioms susisteminti ir techninei paramai bei konsultacijoms Šalims teikti, įskaitant Konvencijoje šiam Susitarimui įgyvendinti nustatytas priemones;

c) stiprindamos mokslines žinias klimato kaitos srityje, įskaitant mokslinius tyrimus, sistemišką klimato kaitos stebėseną ir ankstyvojo perspėjimo sistemas, tokiais būdais, kad tai suteiktų naudingos informacijos klimato tarnyboms ir padėtų priimti sprendimus;

d) padėdamos besivystančioms valstybėms, šio Susitarimo Šalims, nustatyti veiksmingą prisitaikymo praktiką, prisitaikymo poreikius, prioritetus, paramą, teikiamą ir gaunamą prisitaikymo veiksams ir pastangoms, taip pat sunkumus bei trūkumus taip, kad tai skatintų gerąją patirtį;

e) didindamos prisitaikymo veiksmų veiksmingumą ir ilgaamžiškumą.

8. Specializuotos Jungtinių Tautų organizacijos ir agentūros raginamos remti Šalių pastangas įgyvendinant šio straipsnio 7 dalyje nurodytus veiksmus, atsižvelgiant į šio straipsnio 5 dalies nuostatas.

9. Kiekviena Šalis prireikus imasi vykdyti prisitaikymo planavimo procesus ir įgyvendinti veiksmus, įskaitant reikalingų planų, politikos ir (arba) veiksmų dokumentų rengimą ar tobulinimą. Tai gali apimti:

a) prisitaikymo veiksmus, įsipareigojimų vykdymą ir (arba) dedamas pastangas;

b) nacionalinių prisitaikymo planų rengimo ir įgyvendinimo procesą;

c) klimato kaitos poveikio ir pažeidžiamumo vertinimą, kuriuo siekiama parengti nacionaliniu lygmeniu nustatomus prioritetinius įpareigojančius veiksmus, atsižvelgiant į pažeidžiamus asmenis, vietas ir ekosistemas;

d) prisitaikymo planų, politikos, programų ir veiksmų stebėjimą, vertinimą ir atitinkamų žinių kaupimą;

e) socialinių, ekonominių ir ekologinių sistemų atsparumo stiprinimą ekonomikos diversifikavimo, tvaraus gamtinių išteklių valdymo ir kt. priemonėmis.

10. Kiekviena Šalis prireikus turėtų pateikti ir periodiškai atnaujinti pranešimą apie prisitaikymą, kuriame galima nurodyti prioritetus, įgyvendinimo ir paramos poreikius, planus ir veiksmus, papildomai nesukuriant naštos besivystančioms valstybėms, šio Susitarimo Šalims.

11. Šio straipsnio 10 dalyje minimas pranešimas apie prisitaikymą prireikus teikiamas ar atnaujinamas periodiškai kaip sudėtinė kitų pranešimų ar dokumentų, įskaitant nacionalinį prisitaikymo planą, 4 straipsnio 2 dalyje nurodytus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ir (arba) nacionalinį pranešimą, dalis arba kartu su jais.

12. Šio straipsnio 10 dalyje nurodyti pranešimai apie prisitaikymą registruojami Sekretoriato tvarkomame viešajame registre.

13. Besivystančioms valstybėms, šio Susitarimo Šalims, teikiama nuolatinė ir padidinta tarptautinė parama šio straipsnio 7, 9, 10 ir 11 dalims įgyvendinti, remiantis 9–11 straipsnių nuostatomis.

14. Atliekant 14 straipsnyje minėtą bendros pažangos vertinimą, *inter alia*:

a) įvertinamos besivystančių valstybių, šio Susitarimo Šalių, prisitaikymo pastangos;

b) stiprinamas prisitaikymo veiksmų įgyvendinimas, atsižvelgiant į šio straipsnio 10 dalyje minėtą pranešimą apie prisitaikymą;

c) įvertinamas prisitaikymo ir prisitaikymui skirtos paramos tinkamumas ir veiksmingumas;

d) įvertinama bendra pažanga siekiant visuotinio prisitaikymo tikslo, nurodyto šio straipsnio 1 dalyje.

8 straipsnis

1. Šalys pripažįsta, kaip svarbu išvengti nuostolių ir žalos, kuriuos nulemia neigiami klimato kaitos padariniai, kaip antai ekstremalūs meteorologiniai reiškiniai ir lėtai prasidedantys reiškiniai, taip pat pripažįsta darnaus vystymosi vaidmenį mažinant tokių nuostolių ir žalos pavojų.
2. Varšuvos tarptautinis klimato kaitos poveikio sukeltų nuostolių ir žalos mechanizmas taikomas vadovaujant ir konsultuojant Šalių konferencijai, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, ir gali būti patobulintas bei sustiprintas Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, sprendimu.
3. Su neigiamu klimato kaitos poveikiu sietinų nuostolių ir žalos atžvilgiu Šalys turėtų plėsti savo žinias, veiksmus ir paramą, prireikus pasinaudodamos ir Varšuvos tarptautiniu mechanizmu, vadovaudamosi bendradarbiavimo ir pagalbos principais.
4. Todėl siekiant plėsti minėtas žinias, veiksmus ir paramą, bendradarbiavimo ir paramos sritys galėtų apimti:
  - a) ankstyvasias perspėjimo sistemas;
  - b) pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms;
  - c) lėtai prasidedančius reiškinius;
  - d) reiškinius, galinčius sukelti neatitaisomus ilgalaikius nuostolius ir žalą;
  - e) kompleksinę rizikos vertinimą ir valdymą;
  - f) rizikos draudimo priemonės, klimato rizikos paskirstymą ir kitus draudimo sprendimus;
  - g) neturtinę žalą;
  - h) bendruomenių, pragyvenimo šaltinių ir ekosistemų atsparumą.
5. Varšuvos tarptautinis mechanizmas bendradarbiauja su veikiančiais pagal Susitarimą įsteigtais struktūriniais vienetais ir ekspertų grupėmis, taip pat Susitarime nenumatytomis susijusiomis organizacijomis ir ekspertų grupėmis.

9 straipsnis

1. Išsivysčiusios valstybės, šio Susitarimo Šalys, finansiškai remia besivystančias valstybes, šio Susitarimo Šalis, švelninimo ir prisitaikymo srityje, tęsdamos savo įsipareigojimų pagal Konvenciją įgyvendinimą.
2. Kitos Šalys raginamos suteikti ar tęsti tokią paramą savanoriškai.
3. Dėdamos visuotines pastangas, išsivysčiusios valstybės, šio Susitarimo Šalys, turėtų išlaikyti lyderių pozicijas telkiant kovos su klimato kaita finansavimą iš įvairiausių šaltinių, priemonių ir kanalų, turėdamos omenyje svarbų valstybės finansavimo vaidmenį, imdamosi įvairiausių veiksmų, įskaitant paramą valstybių inicijuotoms strategijoms, ir atsižvelgdamos į besivystančių valstybių, šio Susitarimo Šalių, poreikius ir prioritetus. Telkiant kovos su klimato kaita finansavimą turi būti siekiama pažangos, palyginti su ankstesnėmis pastangomis.
4. Skiriant didesnę finansavimą, turėtų būti siekiama prisitaikymo ir švelninimo pusiausvyros, atsižvelgiant į valstybių inicijuotas strategijas, taip pat besivystančių valstybių, šio Susitarimo Šalių, visų pirma tų, kurios ypač pažeidžiamos neigiamo klimato kaitos poveikio ir kurių pajėgumai labai riboti, kaip antai mažiausiai išsivysčiusių valstybių ir mažų besivystančių salų valstybių, prioritetus ir poreikius, apsvarstant valstybinio finansavimo ir subsidijavimo poreikį prisitaikymui.
5. Išsivysčiusios valstybės, šio Susitarimo Šalys, kas dvejus metus paskelbia atitinkamus orientacinius kiekybinius ir kokybinius duomenis šio straipsnio 1 ir 3 dalyse nurodytais klausimais, įtraukdamos turimus duomenis apie valstybės finansavimą, numatomą skirti besivystančioms valstybėms, šio Susitarimo Šalims. Kitos finansavimą teikiančios Šalys raginamos tokią informaciją kas dvejus metus skelbti savanoriškai.
6. Atliekant 14 straipsnyje nurodytos bendros pažangos vertinimą, atsižvelgiama į susijusią besivystančių valstybių, šio Susitarimo Šalių, ir (arba) Susitarimu įsteigtų struktūrinių vienetų pateiktą informaciją apie pastangas, susijusias su klimato kaitos finansavimu.

7. Išsivysčiusios valstybės, šio Susitarimo šalys, kas dvejus metus skaidriai ir nuosekliai pateikia informaciją apie paramą besivystančioms valstybėms, šio Susitarimo Šalims, skiriamą ir telkiamą valstybės intervencijomis, laikydamosi tvarkos, procedūrų ir gairių, kurias turi patvirtinti Šalių konferencija, kuri yra ir Šio Susitarimo Šalių susirinkimas, per savo pirmąją sesiją, kaip nurodyta 13 straipsnio 13 dalyje. Kitos Šalys yra raginamos tai padaryti.
8. Konvencijos finansavimo mechanizmas, įskaitant jį administruojančius subjektus, naudojamas kaip Susitarimo finansavimo mechanizmas.
9. Šį Susitarimą įgyvendinančios institucijos, įskaitant Konvencijos finansavimo mechanizmą administruojančius subjektus, stengiasi sudaryti tinkamas sąlygas finansavimui gauti, taikydamos supaprastintas ir veiksmingas tvirtinimo procedūras ir teikdamos didesnę pasirengimo paramą besivystančioms valstybėms Šalims, visų pirma mažiausiai išsivysčiusioms valstybėms ir mažoms besivystančioms salų valstybėms, atsižvelgdamos į jų nacionalines klimato strategijas ir planus.

10 straipsnis

1. Šalys vadovaujasi ilgalaikę viziją dėl visapusiško technologijų plėtros ir perdavimo įgyvendinimo svarbos siekiant pagerinti atsparumą klimato kaitai ir sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.
2. Šalys, turėdamos omenyje technologijų svarbą įgyvendinant švelninimo ir prisitaikymo veiksmus pagal šį Susitarimą ir pripažindamos dedamas technologijų panaudojimo ir sklaidos pastangas, stiprina bendradarbiavimą technologijų plėtros ir perdavimo srityje.
3. Pagal Konvenciją nustatytas Technologijų mechanizmas naudojamas šiam Susitarimui įgyvendinti.
4. Šiuo Susitarimu sukuriama technologijų sistema, skirta visapusiškai pagalbai Technologijų mechanizmo veiklai teikti, skatinant ir padedant geriau įgyvendinti technologijų plėtros ir perdavimo veiksmus ir taip remiant šio Susitarimo įgyvendinimą, kad būtų įgyvendinta šio straipsnio 1 dalyje minėta ilgalaikė vizija.

5. Siekiant veiksmingo ir ilgalaikio visuotinio atsako į klimato kaitą, taip pat skatinant ekonomikos augimą ir darnią plėtrą, itin svarbu spartinti, skatinti naujoves ir sudaryti joms sąlygas. Šios pastangos prireikus remiamos panaudojant ir Technologijų mechanizmą, ir finansinėmis priemonėmis, per Konvencijos finansavimo mechanizmą, siekiant bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir plėtros srityje, taip pat gerinant technologijų prieinamumą besivystančioms valstybėms, šio Susitarimo Šalims, visų pirma ankstyvuosiuose technologijų ciklo etapuose.
6. Besivystančioms valstybėms, šio Susitarimo Šalims, teikiama parama, taip pat ir finansinė, šiam straipsniui įgyvendinti, kad, be kita ko, būtų sustiprintas bendradarbiavimas technologijų plėtros ir perdavimo srityje skirtinguose technologijų ciklo etapuose, siekiant švelninimui ir prisitaikymui skiriamos paramos pusiausvyros. Atliekant 14 straipsnyje nurodytos bendros pažangos vertinimą, atsižvelgiama į turimą informaciją dėl pastangų remti besivystančias valstybes, šio Susitarimo Šalis, technologijų plėtros ir perdavimo srityse.

11 straipsnis

1. Šiame Susitarime numatytas pajėgumų stiprinimas turėtų padidinti besivystančių valstybių, šio Susitarimo Šalių, visų pirma mažiausiai pajėgių valstybių, kaip antai mažiausiai išsivysčiusių valstybių ir tų, kurios ypač pažeidžiamos neigiamo klimato kaitos poveikio, pavyzdžiui, mažų besivystančių salų valstybių, pajėgumus ir gebėjimą imtis efektyvių veiksmų dėl klimato kaitos, taip pat ir, *inter alia*, įgyvendinti prisitaikymo ir švelninimo veiksmus, ir turėtų padėti užtikrinti technologijų plėtrą, sklaidą ir panaudojimą, kovos su klimato kaita finansavimo prieinamumą, švietimą, mokymą ir visuomenės informavimą susijusiais klausimais, taip pat informacijos teikimą skaidriai, tiksliai ir laiku.
2. Pajėgumų stiprinimas turi būti inicijuotas valstybių, pagrįstas nacionaliniais poreikiais ir į juos orientuotas, ir turi būti siekiama, kad jie nuosavybės teise priklausytų valstybėms, šio Susitarimo Šalims, ypač besivystančioms valstybėms, šio Susitarimo Šalims, taip pat ir nacionaliniu, žemesniu nei nacionaliniu bei vietos lygmeniu. Pajėgumų stiprinimas turi būti pagrįstas žiniomis, sukauptomis vykdant Konvencijoje numatytą pajėgumų stiprinimo veiklą, ir tai turi būti veiksmingas, pasikartojantis, dalyvaujamojo pobūdžio, kompleksiškas ir į lyčių lygybę orientuotas procesas.

3. Visos Šalys turi bendradarbiauti stiprindamos besivystančių valstybių, šio Susitarimo Šalių, pajėgumą įgyvendinti šį Susitarimą. Išsivysčiusios valstybės, šio Susitarimo Šalys, turėtų didinti paramą besivystančių valstybių, šio Susitarimo Šalių, pajėgumų stiprinimo veiksams.
4. Visos Šalys, stiprinančios besivystančių valstybių, šio Susitarimo Šalių, pajėgumus įgyvendinti šį Susitarimą regioninėmis, dvišalėmis, daugiašalėmis ir kt. priemonėmis, nuolat praneša apie šių pajėgumų stiprinimo veiksmus ar priemones. Besivystančios valstybės, šio Susitarimo Šalys, turėtų nuolat pateikti informaciją apie pažangą įgyvendinant pajėgumų stiprinimo planus, politiką, veiksmus ar priemones šiam Susitarimui įgyvendinti.
5. Pajėgumų stiprinimo veikla tobulinama per atitinkamas institucines struktūras šio Susitarimo įgyvendinimui remti, taip pat ir per atitinkamas Konvencijoje numatytas institucines struktūras šiam Susitarimui įgyvendinti. Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, per pirmąją savo sesiją apsversto ir priima sprendimą dėl pirminių institucinių struktūrų pajėgumams stiprinti.

12 straipsnis

Šalys bendradarbiauja imdamosi reikiamų priemonių, kad pagerintų švietimą, mokymą, visuomenės informavimą, visuomenės dalyvavimą ir informacijos prieinamumą visuomenei klimato kaitos srityje, pripažindamos šių veiksmų svarbą sustiprinant Susitarime numatytus veiksmus.

13 straipsnis

1. Siekiant abipusio pasitikėjimo ir skatinant veiksmingą įgyvendinimą, šiuo Susitarimu sukurama patobulinta veiklos ir paramos skaidrumo užtikrinimo sistema, suteikianti lankstumą Šalims, kuri nustatoma atsižvelgiant į jų skirtingus pajėgumus, ir besiremiant jų bendra patirtimi.
2. Skaidrumo užtikrinimo sistema suteikia lankstumą įgyvendinant šio straipsnio nuostatas toms besivystančioms valstybėms, šio Susitarimo Šalims, kurioms jis būtinas, atsižvelgiant į jų pajėgumus. Šis lankstumas turi atsispindėti taikant šio straipsnio 13 dalyje nurodytą tvarką, procedūras bei gaires.

3. Skaidrumo užtikrinimo sistema turi būti sukurta patobulinant Konvencijoje numatytas priemones skaidrumui užtikrinti, pripažįstant specialias mažiausiai išsivysčiusių valstybių ir mažų besivystančių salų valstybių aplinkybes, ir ji turi būti įgyvendinta siekiant padėti, pernelyg nesikišant ir nebaudžiant, gerbiant nacionalinį suverenumą ir išvengiant per didelės naštos Šalis.
4. Konvencijoje numatytos priemonės skaidrumui užtikrinti, įskaitant nacionalinius pranešimus, dvimetes ataskaitas ir atnaujintas dvimetes ataskaitas, tarptautinį vertinimą ir peržiūrą bei tarptautines konsultacijas ir analizę, sudaro dalį tos patirties, kuria remiamasi rengiant šio straipsnio 13 dalyje numatytą tvarką, procedūras bei gaires.
5. Veiksmų skaidrumo užtikrinimo sistemos paskirtis – leisti aiškiai suvokti kovos su klimato kaita veiksmus, atsižvelgiant į Konvencijos 2 straipsnyje nustatytą tikslą, taip pat užtikrinant aiškumą ir stebint Šalių pažangą įgyvendinant savo individualius nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus pagal 4 straipsnį ir Šalių prisitaikymo įpareigojančius veiksmus pagal 7 straipsnį, įskaitant gerąją patirtį, prioritetus, poreikius bei trūkumus, kad šia informacija būtų galima pasinaudoti atliekant 14 straipsnyje numatytos bendros pažangos vertinimą.
6. Paramos skaidrumo užtikrinimo sistemos paskirtis – užtikrinti aiškumą dėl paramos, kurią teikia ir gauna atitinkamos atskiros Šalys įgyvendindamos kovos su klimato kaita veiksmus pagal 4, 7, 9, 10 ir 11 straipsnius, ir, jei įmanoma, pateikti visapusišką visos suteiktos finansinės paramos apžvalgą, kad šia informacija būtų galima pasinaudoti atliekant 14 straipsnyje numatytos bendros pažangos vertinimą.
7. Kiekviena Šalis nuolat teikia šią informaciją:
- a) nacionalinę dėl žmogaus veiklos iš taršos šaltinių išmesto ir šalinimo absorbentais pašalinto išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio apskaitos ataskaitą, parengtą pagal gerąją patirtimi pagrįstas metodikas, pripažintas Tarpyvyriausybines klimato kaitos komisijos ir sutartas Šalių konferencijoje, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas;
  - b) informaciją, leidžiančią stebėti pažangą, pasiektą įgyvendinant Šalies nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ir pasiekiant jų tikslus pagal 4 straipsnį.
8. Kiekviena Šalis prireikus taip pat turėtų teikti informaciją dėl klimato kaitos poveikio ir prisitaikymo pagal 7 straipsnį.

9. Išsivysčiusios valstybės, šio Susitarimo Šalys, teikia, o kitos paramą teikiančios Šalys turėtų teikti informaciją apie besivystančiai valstybei, šio Susitarimo Šaliai, pagal 9–11 straipsnius suteiktą finansinę, technologijų perdavimo bei pajėgumų stiprinimo paramą.
10. Besivystančios valstybės, šio Susitarimo Šalys, turėtų teikti informaciją apie reikalingą ir gautą finansinę, technologijų perdavimo ir pajėgumų stiprinimo paramą, pagal 9–11 straipsnius.
11. Kiekvienos Šalies pagal šio straipsnio 7 ir 9 dalis pateiktą informaciją patikrina techniniai ekspertai, kaip nustatyta Sprendime 1/CP.21. Jei atsižvelgiant į besivystančios valstybės, šio Susitarimo Šalies, pajėgumus tai reikalinga, per patikrinimo procesą jai padedama nustatyti pajėgumų stiprinimo poreikius. Be to, kiekviena Šalis dalyvauja daugiašaliame pagalbinio pobūdžio 9 straipsnyje numatytų veiksmų įgyvendinimo pažangos ir savo nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų įgyvendinimo ir jų tikslų pasiekimo vertinime.
12. Techniniai ekspertai, atlikdami šioje dalyje numatytą patikrinimą, įvertina Šalies teikiamą paramą, jei taikytina, ir tai, kaip ji įgyvendina savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ir pasiekia jų tikslus. Atliekant patikrinimą Šaliai taip pat nurodoma, ką reikia tobulinti, ir patikrinama, ar informacija atitinka šio straipsnio 13 dalyje nurodytą tvarką, procedūras bei gaires, atsižvelgiant į Šaliai pagal šio straipsnio 2 dalį suteiktą lankstumą. Atliekant patikrinimą, ypatingas dėmesys skiriamas atitinkamiems besivystančių valstybių, šio Susitarimo Šalių, pajėgumams ir aplinkybėms.
13. Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, per savo pirmąją sesiją, remdamasi Konvencijoje numatytų skaidrumo užtikrinimo priemonių taikymo patirtimi ir išplėtodama šio straipsnio nuostatas, pagal poreikį patvirtina bendrą tvarką, procedūras bei gaires veiksmų ir pagalbos skaidrumui užtikrinti.
14. Besivystančioms valstybėms teikiama parama šiam straipsniui įgyvendinti.
15. Be to, nuolat remiamas besivystančių valstybių, šio Susitarimo Šalių, skaidrumo užtikrinimo pajėgumų stiprinimas.

14 straipsnis

1. Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, periodiškai apžvelgia šio Susitarimo įgyvendinimą, kad įvertintų pažangą, padarytą siekiant ilgalaikių šio Susitarimo tikslų („bendros pažangos įvertinimas“). Šalių konferencija šį kompleksinio ir pagalbinio pobūdžio vertinimą atlieka įvertindama švelninimą, prisitaikymą bei įgyvendinimo ir paramos priemones ir atsižvelgdama į lygybę ir pažangiausias turimas mokslo žinias.
2. Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, savo pirmąją bendros pažangos įvertinimą atlieka 2023 m., o vėliau kas penkerius metus, jei Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, nenusprendžia kitaip.
3. Bendros pažangos įvertinimo rezultatais Šalys remiasi nacionaliniu lygmeniu nustatytu būdu atnaujinamos ir tobulindamos savo veiksmus bei paramą pagal atitinkamas šio Susitarimo nuostatas, taip pat gerindamos tarptautinį bendradarbiavimą kovojant su klimato kaita.

15 straipsnis

1. Šiuo Susitarimu nustatomas mechanizmas, kurio paskirtis – padėti įgyvendinti šio Susitarimo nuostatas ir skatinti jų laikymąsi.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą mechanizmą sudaro pagalbinio pobūdžio ekspertų komitetas, kurio veikla yra skaidri, nepriešiška ir ne baudžiamojo pobūdžio. Komitetas ypatingą dėmesį skiria atitinkamiems valstybių, šio Susitarimo Šalių, pajėgumams ir aplinkybėms.
3. Komitetas veikia vadovaudamasis per Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, pirmąją sesiją patvirtinta tvarka bei procedūromis ir kasmet atsiskaito Šalių konferencijai, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas.

16 straipsnis

1. Aukščiausioji Konvencijos struktūra – Šalių konferencija yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas.
2. Tos Konvencijos Šalys, kurios nėra šio Susitarimo Šalys, gali dalyvauti bet kurios Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, darbe stebėtojo teisėmis. Kai Šalių konferencija yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, sprendimus pagal šį Susitarimą priima tik šio Susitarimo Šalys.
3. Kai Šalių konferencija yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, bet koks Šalių konferencijos biuro narys, atstovaujantis Konvencijos Šaliai bet tuo metu nebūdamas Susitarimo Šalies atstovas, pakeičiamas papildomu nariu, kurį renka Susitarimo Šalys iš savo tarpo.
4. Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, nuolat vertina šio Susitarimo įgyvendinimą ir pagal savo įgaliojimus priima sprendimus, būtinus veiksmingam jo įgyvendinimui skatinti. Ji atlieka jai šiuo Susitarimu paskirtas funkcijas ir:
  - a) steigia tokius pagalbinius komitetus, kokių reikia šiam Susitarimui įgyvendinti; ir
  - b) atlieka bet kokias kitas funkcijas, kurių prireikia šiam Susitarimui įgyvendinti.

5. Šalių konferencijos darbo tvarkos taisyklės ir pagal Konvenciją taikomos finansinės procedūros *mutatis mutandis* taikomos pagal šį Susitarimą, jei kitaip bendru sutarimu nenusprendžia Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas.
6. Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, pirmąją sesiją Sekretoriatas sušaukia kartu su Šalių konferencijos pirmąja sesija, kurią planuojama surengti įsigaliojus šiam Susitarimui. Vėlesnės eilinės Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, sesijos rengiamos kartu su eilinėms Šalių konferencijos sesijomis, jeigu Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, nenusprendžia kitaip.
7. Neeilinės Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, sesijos rengiamos, kai Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, mano, jog to reikia, arba bet kurios Šalies rašytiniu prašymu, jei per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai Sekretoriatas pranešė apie šį prašymą Šalims, jam pritaria bent trečdalis Šalių.
8. Jungtinės Tautos ir jų specializuotos agentūros bei Tarptautinė atominės energetikos agentūra, taip pat bet kuri jos valstybė narė ar stebėtoja, kuri nėra Konvencijos narė, gali būti atstovaujama Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, sesijose stebėtojo teisėmis. Bet kokiai nacionalinei ar tarptautinei, vyriausybinei ar nevyriausybinei įstaigai ar agentūrai, turinčiai kompetenciją Susitarime reglamentuojamais klausimais ir informavusiai Sekretoriata apie savo pageidavimą būti atstovaujamai Šalių konferencijos, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, sesijoje stebėtojo teisėmis, gali būti suteikta tokia teisė, išskyrus atvejus, kai tam prieštarauja ne mažiau kaip trečdalis dalyvaujančių Šalių. Stebėtojų priėmimui ir jų dalyvavimui taikomos šio straipsnio 5 dalyje nurodytos darbo tvarkos taisyklės.

17 straipsnis

1. Pagal Konvencijos 8 straipsnį įsteigtas Sekretoriatas yra ir šio Susitarimo sekretoriatas.
2. Konvencijos 8 straipsnio 2 dalis, kurioje nustatytos Sekretoriato funkcijos, ir Konvencijos 8 straipsnio 3 dalis dėl priemonių Sekretoriato veikimui užtikrinti, *mutatis mutandis* taikomos šiam Susitarimui. Be to, Sekretoriatas atlieka funkcijas, kurios jam priskirtos pagal šį Susitarimą, taip pat funkcijas, kurias atlikti jį įgaliojo Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas.

18 straipsnis

1. Pagal Konvencijos 9–10 straipsnius įsteigti Pagalbinis komitetas mokslinėms ir techninėms konsultacijoms ir Pagalbinis įgyvendinimo komitetas yra, atitinkamai, ir šio Susitarimo Pagalbinis komitetas mokslinėms ir techninėms konsultacijoms bei Pagalbinis įgyvendinimo komitetas. Konvencijos nuostatos dėl minėtų dviejų komitetų veikimo *mutatis mutandis* taikomos šiam Susitarimui. Pagalbinio komiteto mokslinėms ir techninėms konsultacijoms ir Pagalbinio įgyvendinimo komiteto posėdžiai rengiami kartu su, atitinkamai, Konvencijos Pagalbinio komiteto mokslinėms ir techninėms konsultacijoms ir Pagalbinio įgyvendinimo komiteto posėdžiais.
2. Konvencijos Šalys, kurios nėra šio Susitarimo Šalys, gali stebėtojo teisėmis dalyvauti bet kurios pagalbinių komiteto sesijos darbe. Kai pagalbiniai komitetai yra šio Susitarimo pagalbiniai komitetai, sprendimai pagal šį Susitarimą priimami tik šio Susitarimo Šalių.
3. Kai pagal Konvencijos 9–10 straipsnius įsteigti pagalbiniai komitetai atlieka savo funkcijas spręsdami su šiuo Susitarimu susijusius klausimus, bet kuris minėtų pagalbinių komitetų biurų narys, atstovaujantis Konvencijos Šaliai, bet tuo metu nebūdamas Susitarimo Šalies atstovas, pakeičiamas papildomu nariu, kurį renka Susitarimo Šalys iš savo tarpo.

19 straipsnis

1. Pagalbiniai komitetai ar kitos pagal Konvenciją įsteigtos institucinės struktūros, neminimos šiame Susitarime, naudojamos šio Susitarimo tikslais, jei taip nusprendžia Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas. Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, nustato tokių pagalbinių komitetų ar struktūrinių vienetų funkcijas.
2. Šalių konferencija, kuri yra ir šio Susitarimo Šalių susirinkimas, gali tokiems papildomiems komitetams ir institucinėms struktūroms teikti papildomas konsultacijas.

20 straipsnis

1. Šis Susitarimas teikiamas pasirašyti valstybėms bei regioninėms ekonominės integracijos organizacijoms, Konvencijos Šalims, ir turi būti jų ratifikuotas, priimtas ar patvirtintas. Susitarimas teikiamas pasirašyti Jungtinių Tautų būstinėje Niujorke nuo 2016 m. balandžio 22 d. iki 2017 m. balandžio 21 d. Prie šio Susitarimo bus galima prisijungti nuo kitos dienos po to, kai baigiasi jo pasirašymo laikotarpis. Ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentai deponuojami depozitarui.
2. Bet kuri regioninės ekonominės integracijos organizacija, kurios nėra viena valstybė narė nėra šio Susitarimo Šalis, tapusi šio Susitarimo Šalimi, privalo laikytis visų šiame Susitarime nustatytų įpareigojimų. Jei tokių organizacijų viena ar daugiau valstybių narių yra šio Susitarimo Šalys, tokia organizacija ir jos valstybės narės nusprendžia, kokia atsakomybė kiekvienai jų tenka vykdant šiame Susitarime nustatytus įpareigojimus. Tokiais atvejais tokia organizacija ir jos valstybės narės neturi teisės naudotis teisėmis pagal šį Susitarimą vienu ir tuo pačiu metu.
3. Savo ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentuose regioninės ekonominės integracijos organizacijos nurodo savo kompetenciją šiuo Susitarimu reglamentuojamais klausimais. Tokios organizacijos apie savo kompetencijos esminius pasikeitimus taip pat praneša depozitarui, kuris savo ruožtu apie tai praneša Šalims.

21 straipsnis

1. Šis Susitarimas įsigalioja trisdešimtą dieną po to, kai ne mažiau kaip 55 Konvencijos Šalys, kurių bendras pasauliniu mastu išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis sudaro bent 55 proc., deponavo savo ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentus.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas „bendras pasauliniu mastu išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis“ – tai kiekis pagal naujausius duomenis, Konvencijos Šalių pateiktus šio Susitarimo priėmimo dieną arba anksčiau.
3. Kiekvienai valstybei ar regioninės ekonominės integracijos organizacijai, kuri ratifikuoja, priima ar patvirtina šį Susitarimą arba prie jo prisijungia po to, kai šio straipsnio 1 dalyje nurodytos įsigaliojimo sąlygos yra įvykdytos, šis Susitarimas įsigalioja trisdešimtą dieną nuo tos dienos, kai ji deponuoja savo ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentus.
4. Taikant šio straipsnio 1 dalį, bet koks dokumentas, kurį deponuoja regioninės ekonominės integracijos organizacija, nelaikomas tų dokumentų, kuriuos deponuoja organizacijos valstybės narės, papildomu dokumentu.

22 straipsnis

Konvencijos 15 straipsnio nuostatos dėl Konvencijos pakeitimų priėmimo *mutatis mutandis* taikomos šiam Susitarimui.

23 straipsnis

1. Konvencijos 16 straipsnio nuostatos dėl Konvencijos priedų priėmimo ir pakeitimų *mutatis mutandis* taikomos šiam Susitarimui.
2. Šio Susitarimo priedai yra neatskiriama jo dalis ir, jei aiškiai nenustatyta kitaip, nuoroda į šį Susitarimą kartu reiškia nuorodą į bet kurį jo priedą. Galima priimti tik tokius priedus, kuriuose nurodomi tik mokslinio, techninio, procedūrinio ar administracinio pobūdžio sąrašai, formatai ar kitokia aprašomoji medžiaga.

24 straipsnis

Konvencijos 14 straipsnis dėl ginčų sprendimo taikomas šiam Susitarimui *mutatis mutandis*.

25 straipsnis

1. Kiekviena Šalis turi po vieną balsą, išskyrus atvejus, nustatytus šio straipsnio 2 dalyje.
2. Regioninės ekonominės integracijos organizacijos savo kompetencijos klausimais naudojasi teise turėti tiek balsų, kiek jos turi valstybių narių, šio Susitarimo Šalių. Tokia organizacija savo balsavimo teise nesinaudoja, jei kuri nors jos valstybė narė pasinaudoja savo teise, ir atvirkščiai.

26 straipsnis

Šio Susitarimo depozitaras yra Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius.

27 straipsnis

Šiam Susitarimui negali būti taikomos jokios išlygos.

28 straipsnis

1. Praėjus trejiems metams po to, kai šis Susitarimas įsigaliojo kuriai nors Šaliai, ta Šalis bet kuriuo metu gali pasitraukti iš šio Susitarimo pateikusi depozitarui pranešimą raštu.
2. Toks pasitraukimas įsigalioja praėjus vieniems metams nuo tada, kai depozitaras gauna pranešimą apie denonsavimą, arba vėliau, kaip nurodyta pranešime apie pasitraukimą.
3. Laikoma, kad Šalis, pasitraukusi iš Konvencijos, taip pat pasitraukia ir iš šio Susitarimo.

29 straipsnis

Šio Susitarimo originalas, kurio tekstai anglų, arabų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis yra autentiški, deponuojamas Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

PRIIMTA du tūkstančiai penkioliktųjų metų gruodžio dvyliką dieną Paryžiuje.

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti tinkamai įgalioti asmenys pasirašė šį Susitarimą.

---

pre 144

SUREDAGUOTA

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL KREIPIMOSI Į RESPUBLIKOS PREZIDENTĄ SU PRAŠYMU PATEIKTI LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI RATIFIKUOTI PARYŽIAUS SUSITARIMĄ, PRIIMTĄ PAGAL JUNGTINIŲ TAUTŲ BENDRĄJĄ KLIMATO KAITOS KONVENCIJĄ

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių įstatymo 8 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Kreiptis į Respublikos Prezidentą su prašymu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 84 straipsnio 2 punktu ir 138 straipsnio pirmosios dalies 6 punktu, pateikti Lietuvos Respublikos Seimui ratifikuoti 2015 m. gruodžio 12 d. Paryžiuje priimtą Paryžiaus susitarimą.

Ministras Pirmininkas

Algirdas Butkevičius

Užsienio reikalų ministras

Linas Antanas Linkevičius